

LETO XXIV. Štev. 6
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
'LJUDSKA PRAVICA'
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

'LJUDSKA PRAVICA'
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANOS-
TI Z 'BORBO'

S SEJE GOSPODARSKIH ODBOROV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

PROBLEMI KMETIJSTVA
gozdarstva, gradbeništva in prometa

Oba skupščinska odbora sta sprejela predlog perspektivnega plana

Ljubljana, 7. dec. — Skupščinska odbora za gospodar-
stvo sta danes nadaljevala obravnavo predloga družbenega
plana gospodarskega razvoja LR Slovenije v letih 1957 do
1961. Oba odbora sta predlog sprejela z nekaterimi spre-
membami oziroma dopolnitvami. Jutri dopoldne bosta nada-
ljevala delo ter začela obravnavo družbenega plana za
leto 1958.

Ko je bilo govora o zunanji
trgovini, je na seji odbora Repu-
bliškega zbora ljudska poslanka
Mara Dermastia dejala, da per-
spektivni plan postavlja pred zra-
nanjo trgovino zelo velike naloge.
Naša podjetja niso niti organiza-
cijsko niti kadrovsko usposobljena,
da bi mogla izvršiti te naloge.
Zato je predlagala, naj bi vnesli
v besedilo plana odstavek iz do-
kumentacije, ki govori o registra-
ciji zunanjetrgovinskih podjetij
za različne artikle, ki jih bodo
podjetja morala začeti uvažati.
V poglavju, ki govori o indu-
striji, so se ljudski poslanci za-
držali pri vprašanju avtomatiza-
cije in uporabe drugih znanstvenih
dosežkov v industriji. Pojasnje-
neno je bilo, da ne gre za to, da
bi povsem avtomatizirali posa-
mezne tovarne, ampak le delno.
Gre predvsem za to, da bi bili
na tekočem glede napredka v in-
dustriji. Govorili so tudi o drugi
fazi elektrifikacije v Kidričevem in
o sladkorni tovarni v Ormožu.
Vprašanje elektrifikacije je dejansko
vprašanje novega elektro-
energetskega objekta, druga
stvar pa je, kje bo stala nova
sladkorna tovarna, ki jo po elabo-
racijah predvidevajo v okolici
Ormoža.

BISTVENE STVARI OSTALE
NEOBDELANE

Pri gradbeništvu se je prvi
oglasil dr. Marijan Dermastia, ki
je dejal, da plan ne obdeluje bi-
stvenih stvari. Gre za mehaniza-
cijo gradbeništva. Dejal je, da
tista podjetja, ki niso mehanizirana,
postavljajo ugodnejše kalku-
lacije in boljše pogoje pri na-
tečajih kakor tista podjetja, ki
so mehanizirana. V družbenem
pogledu je forsiranje takega ro-
čnega načina gradnje škodljivo.
Prav tako bi morala podjetja re-
šiti vprašanje sezoncev tako, da
bi iz svojih sredstev, ki jih vpla-
čujejo v stanovanjski sklad, se-
zidala svojim ljudem stanovanja.
Omenil je obrtniške skupine pri
gradbenih podjetjih in dejal, da
je več obrtnih obratov, ki ne
morejo povečati svojih zmogljivi-
nosti zaradi pomanjkanja in-
vesticij.

PREVEČ OPTIMISTIČNA
PREDVIDEVANJA
ZA KMETIJSKI RAZVOJ

Glede kmetijstva so vsi ugo-
tovili, da so predvidevanja izredno
optimistična in da bo težavno
realizirati plan. Govorili so tudi
o tem, da bi naposled le morali
vskladiti cene kmetijskih pridel-
kov na domačem trgu in za iz-
voz. Poslanec Franc Rant je govo-
ril o tem, da predvidevajo kmeti-
jski strokovnjaki hmeljišča pred
samim Mariborom, čeprav bi bilo
neprimerno bolj smotno v bli-
žini mesta gojiti tiste kulture, ki
jih mesto potrebuje za lastno
prehrano.
V razpravi o gozdarstvu je
poslanec Matevž Haece povedal,
kakor je s pogozdovanjem krasa,
z urejanjem hudournikov, goji-
tvijo topolov in podobnimi go-
zdarstvenimi zadevami. Poslanec in-

ne, ki bi lahko izdelovale grad-
beni material, vendar ga ne pro-
izvajajo, ker je proizvodnja
komplicirana. Glede ročnega in
mehaniziranega dela je tovariš
Maček dejal, da že za lani več
ne drži, da bi bilo ročno delo ce-
nejše. Posebej letos pa se bo po-
kazalo, da so mehanizirana pod-
jetja cenejša. Ko govorimo o
cenah gradbenih storitev, je po-
udaril, moramo upoštevati, da
pomeni delo le 8 odstotkov cene
gradnje. Četudi bi povečali storil-
nost za 50 odstotkov, ne bi do-
segli velikega prihranka. Gre
torej predvsem za ceno gradbe-
nega materiala in manj za ceno
delovne sile.

TEŽAVNO VPRAŠANJE
PROMETNIH ZVEZ

Pri poglavju o prometu je po-
slanec Franc Lubej načel vpraša-
nje celjskega železniškega vozliš-
ča in vprašanje velenjske proge.
Če upoštevamo predvideno pove-
čano proizvodnjo velenjskega ru-
nika, celjske cinkarne in pove-
čano proizvodnjo hmelja ter s tem
v zvezi večje potrebe reproduk-
cijskega materiala, bodo nasto-
pile še enkrat večje težave kot
so že doslej, ko morajo vagoni
čakati tudi po tri dni na iztovar-
janje. Poslanec Zupančič je načel
vprašanje popravil stranskih
prog in njihovega vzdrževanja,
poslanec Ivan Janžekovič pa je
opozoril na nujnost gradnje ra-
venske postaje, kjer je okrog 1300
potnikov dnevno, ki čakajo na
vlak na dežju in v mrazu.

Pri vprašanju trgovine je Mara
Dermastia opozorila, da plan ne

predvideva gradnje skladišč, če-
prav predvideva znatno poveča-
nje kmetijske proizvodnje, zlasti
žitarije. Tov. Kotnik je dejal, da
so sredstva za skladišča predvi-
dena pri kmetijstvu oziroma pri
industriji, kolikor gre za silose pri
mlinih. Poslanec Budihna je
opozoril na pravilno določbo per-
spektivnega plana, da morajo biti
pri prometu s kmetijskimi pridelki
kmetijske zadruge samostojne.
Praksa je namreč povsem
drugačna, ko skušajo poslovne
zveze povečevati lastni promet in
s tem hromijo iniciativo kmetijs-
kih zadrug.

OBČINE NAJ BI SE ZAČASNO
DELNO ODREKLE DOHODKOM
IZ GOSTINSTVA

Glede gostinstva je tov. Ma-
tevž Haece predlagal priporočilo
ljudskim odborom, naj bi dovolili
razen sedanjih še konkurenčne
gostinske obrate. Zdej je mnogo
zelo slabih in nehygiensko ureje-
nih gostiln, ki navijajo cene. To-
variš Maček je dejal, da ljudski
odbori gledajo le, da iz gostinskih
obratov iztisnejo, kar se največ
da iztisni, ni jim pa mar, kakšni
so ti obrati. V gostinstvu na-
sploh smo nazadovani. Občine bi
se morale delno odpovedati, vsaj
začasno, sredstvom in čimveč
gostilni dati v zakup ali zasebni-
kom. Tov. Zupančič je nakazal še
potrebo šolanja gostinskega kadra.

Zatem je odbor soglasno spre-
jel predlog perspektivnega plana
z nekaterimi spremembami oziro-
ma dodatki in določil poročevalca
za sejo Ljudske skupščine.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA ZVEZNE INDUSTRIJSKE ZBORNICE

Neurejeno vprašanje investicij

O nalogah Zbornice je govoril njen sekretar inž. Vladimir Vujović

Beograd, 7. jan. (Tanjug). Usmerjanje industrijske po-
trošnje in razširitev surovinske podlage v industriji sta bili
glavni vprašanji na seji upravnega odbora Zvezne industrijske
zbornice, ki se je pod predsedstvom Teodora Vujanovića
davi sestala v Beogradu. Navzoč je bil tudi sekretar za indu-
strijo ZIS Marjan Cvetković.

Ti dve vprašanji, kakor tudi
usmerjanje proizvodnje industrijskih
gospodarskih organizacij za
postopno odpravo primanjkljaja
v naši plačilni bilanci o člani
upravnega odbora poudarili kot
glavne naloge industrije v zvezi
z izpolnjevanjem letošnjega druž-
benega in perspektivnega plana
gospodarskega razvoja. O nalogah
Zvezne zbornice v tej zvezi je
govoril njen sekretar inž. Vladi-
mir Vujović.

Zelo ugodni pogoji ter stabilno
povpraševanje na domačem in
tujem trgu so nam omogočili lani
veliko proizvodnje in prodajo bla-
ga. V naslednjem obdobju pa bo
glavno vprašanje, da še nadalje
usmerjamo investicijsko in pro-
izvodno politiko. Lani je prišlo
do izraza tako imenovano »divje«
investiranje v posameznih okrajih
in košunah. Inž. Vujović je na-
vajal več primerov, ki kažejo, da
bi lahko naše tovarne pošiljale na
trg še več izdelkov, kakor so jih
pošiljale doslej. Ti pojavi kažejo
na neurejeno vprašanje investicij
v industriji in hkrati nalagajo
pristojnim činiteljem, da se v pri-
hodnje temeljiteje ukvarjajo z
njimi. Gre zlasti za to, da bomo
gradili nove tovarne predvsem
tam, kjer je na razpolago dovolj
surovin.

Na sestanku so obširno obrav-
navali tudi vprašanje surovinske
podlage in zmanjšanja uvoza su-
rovin. Še enkrat so načeli vpra-
šanje sodelovanja inštitutov, zla-
sti v iskanju surovin. Nekateri
udeleženci sestanka so opozorili
na to, da večina naših znanstveno
raziskovalnih inštitutov industriji
skoraj sploh ne pomaga.

V razpravo je posegel tudi se-
kretar za industrijo ZIS Marjan
Cvetković, ki je rekel, da bomo
letos zmanjšali uvoz reprodukcijskih
potrebščin, da bi odpravili
primanjkljaj v plačilni bilanci,
pa tudi v izvozu so predvidene
nekatero omejitve. Letos se nam

obeta več ukrepov, ki naj pripo-
morejo k ureditvi razmer na
področju investicijske potrošnje.
Učinkovitost teh ukrepov pa bo
v marsičem odvisna od same in-
dustrije. Doslej je Jugoslovanska
investicijska banka vse leto da-
jala posojila. Pokazalo pa se je,
da je to zelo neudinkovito, ker
organi banke niso mogli podro-
bo proučiti vseh zahtev. Zato bo
do odslej dobivala posojila za
nove investicije predvsem podjet-
ja, ki bodo vložila prošnje do
konca decembra. Sprožila je bil

tudi predlog, da bi nekaterim
industrijskim panogam prepove-
dali vsako nadaljnje investiranje
ne glede na to, od kod izvirajo
sredstva.

Marjan Cvetković je govoril
zlasti o združevanju industrijskih
proizvajalcev in se zavzemal za
ustanovitev poslovnih združenj na
čisto gospodarskem načelu, češ da
je v dosedanjih strokovnih zdru-
ževanjih zavladala »tržna fami-
liarnost«, kar ovira njihovo delo.

Na dopoldanski seji je upravni
odbor sprejel osnutek programa
za pospeševanje industrijske pro-
izvodnje v letošnjem letu. Pro-
gram predvideva, da bomo pora-
bili v ta namen kakih 600 milijonov.
Vsa sredstva sklada, odobrena
iz zveznega proračuna za leto-
šnje leto, znašajo 700 milijonov.

OPOZORILO IZ PALAČE OB RED RIVERJU

POSREDOVALNA VLOGA
dežel izven vojaških blokov

v premostitvi težav v zvezi z razorožitvenimi pogajanji

New York, 7. jan. Da bi pra-
vočasno našli izhod iz sedanje
nevarne mednarodne krize, v kateri
se namesto napredka k razorožitvi
stopnjuje tekmovanje v
oboroževanju, so mnogi v OZN
prepričani, da je potrebno pred-
vsem dvoje: 1. odločna usmeritev
velesil k pogajanjem, v katerih bi
sodelovale tudi druge dežele, in
2. zavestno, potrpežljivo in elastično
pripravljanje teh pogajanj.
Tu so politični krogi prepričani,
da bi lahko imele dežele, ki
ne pripadajo nobenim skupinam

velesil in je njih politika neod-
visna, važno in koristno vlogo.
Nekateri celo mislijo, da bi bilo
njihovo prizadevanje v tem ne-
prijetnem in težavnem trenutku
nujno potrebno, da bi skrajšali
krizo.

Za to navajajo več razlogov:
predvsem poudarjajo moralno
podlago, s katere bi lahko te de-
žele, ki niso neposredno vklju-
čene v oboroževalno tekmovanje
in prizadete z njim, ki pa so pri-
zadete spričo antagonističnih za-
ostretev in sporov na sploh, lahko
krenile naprej. Omenjajo tudi kor-
istne akcije dežel, kakor so In-
dija, Jugoslavija in Švedska v
kritičnih trenutkih zadnjega za-
sedanja Generalne skupščine OZN.
Sovjetska zveza je sprožila več
predlogov za obnovitev pogajanj.
Toda uradni Washington jih je
sprejel zelo hladno, nezaupljivo
in celo odklonilno. V Washing-
tonu prevladuje stališča, ki se
ne razlikujejo mnogo ali pa sploh
nič od starih zahodnih načrtov.

Vse kaže, da zunanje ministr-
stvo celo noče iti dalje od
tako imenovanega puščanja od-
prtih vrat za pogajanja. Ko imajo
to v OZN za povsem nezadovoljivo
in ko poudarjajo, da brez
novega, gibčnejšega in globljega
obravnavanja problema ali vsaj
stvarne pripravljenosti na pogaja-
nja ne more biti nobenega na-
predka, opozarjajo na potrebo po
živahnem sodelovanju neodvisnih
dežel čedalje bolj in ga ozna-
čujejo celo za nujno že v bližnji
prihodnosti.

Blagoje Lazić

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 8. januarja
Sprva pretežno jasno, pozneje kra-
jevno oblačljive. Temperatura ponoči
med -5 in 0, v Primorju 4, najvišje
dnevne med 3 in 8°C. - Vetrovno.

JEAN CASSOU
na obisku v Jugoslaviji

Pred dnevi je
prišel v Jugoslavi-
jo na krajši obisk
kot gost Komisije
za kulturne stike
s tužno znameniti
francoski pisatelj
Jean Cassou. Pisa-
telj, ki je hkrati
tudi direktor Mu-
zeja sodobne umet-
nosti v Parizu, je
sinoči v Beogradu
odprl razstavo so-
dobnega franco-
skega slikarstva.
V prostorih umet-
niškega paviljona
na Malem Kale-
megdanu so raz-
stavljena dela zna-
menitih francoskih
slikarjev od Brac-
ka, Picassa, Ma-
tissa in drugih.
Razstavo bodo v
začetku prihodnje-
ga meseca pre-
nesli tudi v Zag-
reb, na žalost pa
je ne bomo mogli
videti tudi v Ljub-
ljani.

Jean Cassou pride še ta teden
v Ljubljano. Pri nas ga zlasti
poznamo po romanu o Pariških
komuni »Pariški pokolji«, ki je že
pred leti izšla pri Cankarjevi za-
ložbi in zbudila izredno zanimanje
in simpatije za pisca kot za
njegova dela. Z o ni slučaj, da

ima za letos tudi Državna založba
Slovenije v načrtu njegovo knjigo
razmišljanj o sodobni Franciji
»Kratek spomin«.

Na sliki: Jean Cassou v pro-
storih umetniškega paviljona v
Beogradu.

PETRU GROZA UMRL

Bukarešta, 7. jan. (Tanjug). —
Davi je v Bukarešti po daljši bo-
lezni umrl predsednik Prezidija

boju proti fašističnemu režimu mar-
šala Antonescu. Zato je bil aretiran in
interniran.

Po drugi svetovni vojni se je začel
Petru Groza spet aktivno udeleževati
v političnem življenju. Dne 6. marca
1945 je bil izvoljen za predsednika vla-
de in je to ostal do maja 1952, ko je bil
izvoljen za predsednika Prezidija Ve-
like narodne skupščine. Bil je član
Delavske partije Komuniste.

Ob smrti predsednika Petra
Groze so razglasili v Romuniji
štiritredno narodno žalovanje.
Pogreb pokojnega predsednika bo
v petek v Bukarešti na vojaškem
pokopališču.

Prezidij Velike narodne skup-
ščine, Politburo CK Romunske
delavske partije in ministrski
svet so imeli danes skupno ko-
memorativno sejo, na kateri so
ustanovili državni odbor za po-
greb. Vodi ga predsednik vlade
Chivu Stoica.

Starešina diplomatskega zbora
jugoslovanske veleposlanik Nikola
Vujanović je nocoj izrazil sožalje
državnemu odboru za pogreb po-
kojnega predsednika in se vpisal
v knjigo žalosti. Sožalje so iz-
rekli tudi ostali diplomatski
predstavniki v Bukarešti. Velepo-
slanik Vujanović je izrekel so-
žalje tudi družini pokojnega
predsednika ter Prezidiju Skup-
ščine.

Sožalje
predsednika Tita

Beograd, 7. jan. (Tanjug). —
Predsednik republike je ob smrti
dr. Petra Groze izrazil sožalje
Prezidiju romunske Velike narod-
ne skupščine in predsedniku mi-
nistrskega sveta Chivu Stoici.
Brzojavki se glasila:

V imenu jugoslovanskih
narodov in v svojem imenu iz-
ražam romunskemu ljudstvu in
Prezidiju Velike narodne skup-
ščine Romunske ljudske repub-
like globoko sožalje, ob hudi iz-
gubi, ki je nastala s smrtjo tova-
riša predsednika Petra Groze,
velikega državnika in zaslužnega
sina romunskega naroda.

Globoko nas je presunila
vest o smrti predsednika Prezi-
dija Velike narodne skupščine
Romunske ljudske republike to-
variša Petra Groze, znanega in
zaslužnega državnika romunskega
delovnega ljudstva in velikega
priatelja nove Jugoslavije. V
imenu jugoslovanske vlade in v
svojem imenu prosim Vas kakor
tudi vlado Romunske ljudske
republike, da sprejmete naše glo-
boko sožalje.

Predsednik Tito je poslal so-
žalno brzojavko tudi soprogi po-
kojnega predsednika Ani Grozi.

Sovjetski
veleposlanik pri predse-
dniku republike

Beograd, 7. jan. (Tanjug). —
Predsednik republike Josip Broz
Tito je danes dopoldne sprejel
sovjetskega veleposlanika v Ju-
goslaviji Ivana Konstantinovića
Zamčevskega.

DELO ODBOROV LJUDSKE SKUPSCINE LRS

Sodelovanje podjetij in zadružna kooperacija

(Nadaljevanje s 1. strani)

Danes dopoldne je gospodar-ski odbor Zbora proizvajalcev LRS nadaljeval obravnavanje perspektivnega družbenega načrta.

Pri obravnavanju razvoja in-dustrije v prihodnjih letih je po-slanec Štefan Pavšič poudaril ve-lik pomen kooperacije podjetij, ki naj bi se v prihodnjem ob-dobju čim intenzivneje razvila. Meni pa, naj bi podlaga ko-operacije ekonomski interes, ne pa, da bi tovarne gledale nanjo kot na nekakšno delo po naro-čilu, kakor je bilo to doslej več-krat opaziti. Poslanec tudi dvo-mi, da bodo v naslednjih petih letih slovenska podjetja lahko učinkoviteje izvedla rekonstruk-cije, če ne bodo imela na razpo-lago dokaj izdatnejša investicijska sredstva kot doslej, kar ve-lja predvsem za močno dotraja-no tekstilno industrijo.

Vprašal je tudi za vzroke predvidenega počasnejšega raz-vijanja črne in barvne metalur-gije. Ker bo v prihodnjih letih začela v večjem obsegu delovati tudi tovarna aluminija Kidričevo, se mu zdi zmanjšanje razvo-jnega tempa malo razumljivo, zlasti za barvasto metalurgijo.

Zastopnik Zavoda za planir-anje Mirko Jamar je pojasnil, da v prihodnjem obdobju za tri dve panogi niso predvidene večje investicije. V črni metalurgiji bodo v tem obdobju izvedli predvsem rekonstrukcije marti-novih peči in okrepili proizvodnjo elektro-jekel; Kidričevo pa bo predvidoma zaradi pomanj-kanja električne energije poslo-valo le s polovično kapaciteto.

Poslanec Milan Dimnik je de-jal, da se mu spričo težav naše plačilne bilance ne zdi umesten nadaljnji uvoz roto papirja, ki ga predvideva družbeni plan. Z obratovanjem tovarne papirja v Krškem bi se namreč ob pravil-nejši in varnejši uporabi doma-čega roto papirja lahko v pri-hodnjih letih povsem osamosvo-jili od uvoza. Tovarno pa bi bilo treba čimprej do kraja dogra-diti, saj na primer v oplemenje-valnici, ki je družbo veljala četr-t milijarde dinarjev, že dolgo stoji neizkoriščene dragocene na-prave.

Poslanec Dimnik je načel tudi vprašanje smotnejšega dela in-dustrijskih znanstvenih inštitutov. Predvsem je mnenja, da bi bilo treba končno nehati s sedanjo škodljivo prakso, da so si posa-mezne tovarne izgradile hiperla-boratorije, kjer na dragocene naprave povsem jalovo sedla prah, medtem ko so nekateri in-stituti republiškega pomena zelo pomanjkljivo opremljeni. Posla-nec Koželj je zastavil vprašanje, v koliki meri plan predvideva vpeljava industrije umetnih mas, ki so v svetu skoro že povsem izpoprtnile kovine in les. Tova-rniš Jamar je na to odgovoril, da so predvidene nova tovarna za ultra-pas v Beli krajini, tovarna umetnih mas za embalaranje na Koprskem in tovarna za preda-valo sintetičnih vlaken, da pa je

tudi strokovno združenje grad-bincev že izdelalo tovrsten nač-rt za prihodnje leto in institu-tom priporočilo, naj začno pro-učevati možnosti in proizvodne postopke za izdelavo umetnih mas.

ČIMPREJ UREDITI ODKUP KMETIJSKIH PRIDELKOV

O smernicah, ki jih družbeni plan nakazuje v kmetijstvu, je poslanec poročal tov. Stern. Poslanec inž. Vilma Pirkovič je nato poudarila, da je v perspektivi nujno treba čimprej urediti vprašanje odkupa kmetijskih pridelkov, ker je urejen odkup ene izmed najpomembnejših razvojnih gibal našega kmetijstva. Poudarila je tudi velik razvojni pomen zadružne kooperacije. Naposled je orisala nekatere težave finančne narave, ki ovirajo delo naše agronomске oziroma go-zdarske in veterinarske fakultete. Zastopnik Izvršnega sveta Jože Ingolič je nato odgovoril, da družbeni plan predvideva razme-roma zelo velika sredstva za po-speševanje kmetijstva, razen te-ga se bo tudi v Kidričev sklad nateklo v ta namen dokaj sred-stein in naposled so tu izdatna zvezna sredstva za nekatere kme-tijsko-raziskovalne akcije.

TISKOVNA KONFERENCA NA OKRAJNEM ODBORU SZDL LJUBLJANA

PRAVILNO PREMIRANJE povečuje delovno storilnost

nepravilno pa škoduje našemu gospodarstvu

Ljubljana, 7. jan. — Danes popoldne je bila v prostorih Okrajnega odbora SZDL tiskovna konferenca, na kateri so govorili o problemih premiranja v ljubljanskem okraju in odgovarjali na vprašanja novinarjev časopisov in radia pred-sednik Okrajnega odbora SZDL Janez Vipotnik, podpred-sednik OLO inž. Ivo Klemenčič in Franc Borštnik, predsed-nik Okrajnega sindikalnega sveta.

O problemih premiranja v go-spodarskih organizacijah ljub-ljanskega okraja, ki ga je pro-čevala posebna komisija OSS, je najprej poročal Franc Borštnik. Med več kot 500 gospodarskih or-ganizacijami, ki so lani in še prej uvedle premijski sistem nagra-jevanja, je ta komisija pregledala 150 premijskih pravilnikov in an-ketirala 80 gospodarskih organi-zacij.

Rezultati anketiranja govore, da premiranje nedvomno zvišuje delovno storilnost v vseh tistih gospodarskih organizacijah, ki so namen premijskega nagrajevanja prav razumele. Nekateri gos-podarske organizacije pa so izrabile premijski sistem le za izdatnejše nagrajevanje vodilnih uslužben-cev ne glede na to, če ti vodilni uslužbenci s svojim delom zaslu-žijo večje osebne dohodke ali ne. Kakor je kasneje v razgovoru

na konferenci podčrtal inž. Ivo Klemenčič, so lani veljavni go-spodarski predpisi in ekonomski instrumenti že sami uzakonjevali večje dotekanje denarja v plačni sklad. Zato je pri določevanju premij in razdeljevanju plač nad plačami po tarifnem pravilniku največkrat odločala socialistična zavest vodilnih uslužbencev ne-katerih delovnih kolektivov. Naj omenimo, da sta grozistični pod-jetji »Tekstil« in »Veletekstil«, ki sta v naši državi dve največji podjetji te stroke in ustvarjata 12 milijard letnega prometa, raz-deljevali manj premij med vodil-ne uslužbence kakor nekatera tr-govska detajlistična podjetja.

Govorice o slabostih premij-skega sistema so bile največkrat pretirane, resnica je pa tudi, da si je manjši del gospodarskih or-ganizacij v ljubljanskem okraju pri sestavljanju premijskih pra-

vilnikov izmišljal vsemogoče osnove za premiranje vodilnih uslužbencev. Tako premira tarifi-ni pravilnik podjetja »Slovenija-vino« Ljubljana tajnico za »pra-vilni odnos do inozemskih kup-cev in uspešno sprovanje na-ročil«. Največ premijskih osnov v tem podjetju ima mesto direk-torja računsko-gospodarskega sektorja — kar dvanajst. Na po-dlagi številnih premijskih osnov je imel direktor tega podjetja 94.400 dinarjev povprečnih mesečnih, na roke izplačanih prejemkov, pomočnik direktorja 69.000 dinar-jev, direktor računsko-gospodar-skega sektorja pa 60.000 dinarjev. Te številke govore, da je pod-jetje »Slovenija-vino« izplačevalo vodilnim uslužbencem premije v višini plače.

Tudi trije glavni uslužbenci tovarne »Lek« so prejeli v svojem podjetju v povprečju vi-soke mesečne dohodke: direktor 76.690 din, tehnični direktor 62.800 din, komercialni vodja 57.800 din. Zanimivo je tudi pri-mer podjetja »Agroindus«, v ka-terem so izplačevali skoro vsem vodilnim uslužbencem razen za ostale zasluge tudi za delovno dis-ciplino. Premije za delovno disci-plino so se vrtele od 8 do 16 tisoč dinarjev mesečno. Zanimivo je, da sta bila premirana za delovno disciplino šefa računovodstva in komercialne pa tudi blagajnik; 14 uslužbenecv po 16.000 din, 4 uslužbenecv po 14.000 din itd.

Razen rednega razdeljevanja premij pa so nekatera podjetja tudi večkrat na leto razdeljevala polne plače nad plačami po tarif-nem pravilniku: »Chemov«, ex-port-import petkrat, »Commerce« šestkrat, Vrvarna Ljubljana 5,8-krat, »Kolesar« 5,7-krat, »Pohi-štvo« Ljubljana 5,5-krat, »Nama« 5-krat itd.

Ti primeri izplačevanja preti-rano visokih premij v gospodar-skih organizacijah ljubljanskega okraja nikakor ne dokazujejo, da je sistem premijskega nagrajevan-ja v celoti škodljiv za zvišanje produktivnosti dela. Te številke naj le opozorijo predstavnike de-lavskega upravljanja in občinske zbornice proizvajalcev na škodljive pojave v našem gospodarstvu. Prav bi bilo, če bi delavski sveti o problematiki premiranja čim-prej izrekli odločno besedo in to prej, preden bi lahko občinski zbori proizvajalcev uveljavljali zakonsko pravico, mešati se v go-spodarjenje podjetja in odpraviti napake, ki so našemu gospodar-stvu in naši družbi škodljive.

V. B.

Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah delavcev gospodarskih organizacij

Beograd, 7. jan. (Tanjug) — Zvezni izvršni svet je sprejel uredbo o spremembah in dopol-nitvah uredbe o plačah delavcev gospodarskih organizacij. Po tej uredbi lahko zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora za-hteva od gospodarske organiza-cije, da delavski svet znova pro-čuri pravilnik o premijah in obra-čunane premije po premijskih osnovah, če je bilo ugotovljeno, da delijo premije po nerealnih osnovah in da med premijami in premijskimi osnovami ni vzročne zveze. Naknadno lahko tudi sprejme spremembe v pravilni-ku o premijah.

Huda prometna nesreča na avtomobilski cesti pri Zagrebu

Dva potnika iz tujine sta se ubila, eden pa je bil hudo ranjen

Zagreb, 7. januarja. — Včeraj popoldne malo pred pol tretjo uro se je na avtomobilski cesti Zagreb-Beograd, 11 km od Zagreba, pripetila huda prometna nesreča, v ka-terih sta bila ubita dva potnika v osebnem avtomobilu W-2356 iz Av-strije, eden pa je bil hudo ranjen.

V gosti megli je vozil po avtomobilski cesti proti Zagrebu natočen kamion H-549, ki ga je upravljal Ante Keržič iz Zagreba. Za njim je vozil v isti smeri avtomobil podjetja »Avtoprov« iz Banje Luke BH-4802 s 40 potni-ki, ki so potovali v Zagreb. Sofer avto-mobila Ludvik Felštinski je hotel pre-hiti kamion. V tem trenutku je od na-sprotne smeri z veliko hitrostjo privo-zil osebni avtomobil Opel-Capitan W-2356 iz Avstrije. Sofer kamiona je opa-zil, da vozil nasproti osebni avtomobil, in da bi preprečil tržno trenenje, je zavil na desno, v jarek.

Avtomobil je bil tedaj sredi ceste. Očividci so izjavili, da se voznik oseb-nega avtomobila ni znešel ter je z desnim bokom zadel ob desno stran avtomobila, ki ga je vlekli več deset me-trov za seboj.

Voznik osebnega avtomobila in pot-nik, ki je sedel zraven njega, sta bila pri priči mrtev, medtem ko je tretji potnik, ki je sedel zadaj, hudo ranjen in so ga prepeljali v traumatološko bolnišnico v Zagreb. V avtomobilu je bilo samo nekaj potnikov laže ranjenih. Avtomobil iz Avstrije je popolnoma razbit, medtem ko je avtomobil nekoliko poškodovan.

Kulturne VESTI

RAZSTAVA ZAGREBSKIH GOSTOV V JAKOPIČEVEM PAVILJONU

Sinoči je bila v Jakopičevem paviljonu odprta umetnostna raz-stava del sodelavcev »Državne mojstrske delavnice za likovno umetnost« prof. Krsta Hegeđušiča iz Zagreba. Gre za specialno umetniško šolo, kakršne imajo v Zagrebu mojstri Avguštinčič, Kršinič, Radauš in arhitekt Iber. Razstava v Jakopičevem paviljo-nu naj bi bila predvsem preseg dela te delavnice, ki ima stalne, pa tudi zunanje sodelavce. Na razstavi v Jakopičevem paviljonu nam predstavljajo svoja dela dva-najst sodelavcev Državne mojstr-ske delavnice prof. Krsta Hegeđušiča, med drugimi Ferdinand Kulmer, Ivo Kalina, Frano Do-lenc, Sime Perić, Boris Dogan in drugi, skupaj okrog 70 del, med katerimi so olja, grafike, razni prospekti, knjižne opreme in inci-cialke. Otvoritev razstave so so-udeležili skoraj vsi avtorji z vod-jo delavnice prof. Hegeđušičem na čelu, ki je razstavo tudi odprl.

SLOVENSKA RAZSTAVA V TRSTU

Jutri, 9. januarja, bodo v Ob-činski galeriji v Trstu na Trgu Unità d'Italia odprli umetniško razstavo del tržaškega slikarja Jožeta Cesarja. Skupaj bo raz-stavljenih 31 del, med katerimi je največ olj, portretov, pejzajev in obmorskih motivov. Zanimivost te razstave bo tudi sedem sceno-grafij, ki jih je Jože Cesar na-pravil za Slovensko narodno gle-dališče v Trstu. Razstavljeni bodo scenografije »Primorskih zdvah«, »Hudičeva učenca«, Rogerjeve-ga »Tri in ena«, Bettijevega »Zlo-čina na Kozjem otoku«, Herber-tove igre »Vsakih sto let«, Gor-rinškove »Rdeče kapice« in Tav-čarjeve igre »Prihodnja nedelja«. Razstava bo odprta do 20. ja-nuarja.

USPEH NAŠEGA ANSAMBLA »TANEC« V ROMUNJI

Makedonski ansambel narod-nih plesov »Tanec« je včeraj z velikim uspehom zaključil svoje štirinajstodnevno gostovanje po glavnih mestih Romunije. Romun-ski tisk poudarja izredno viga-rnost, bogastvo tehničnega izraza in vsebine koreografskih rešitev. Ansambel, pišejo romunski kri-tiki, odlično posreduje bogastvo jugoslovanske folklorea.

Ukazi o razglasitvi zakonov

Beograd, 7. jan. (Tanjug) — Zadnja številka »Uradnega lista FLRJ« objavlja ukaz o razgla-sitvi zaključnega računa o izpol-nitvi proračuna FLR Jugoslavije za leto 1956 ter zakon o zaključ-nem računu in izpolnitvi prora-čuna za leto 1956. Prav tako ob-javlja ukaze o razglasitvi in be-sedila zakona o spremembah in dopolnitvah osnovnega zakona o občinskih dajatvah in krajevnem samoprisku, zakona o spre-membi člena 38 zakona o agrar-ni reformi in kolonizaciji, zakona o spremembi zakona o skla-du za izboljšanje službe carinske kontrole, zakona o ureditvi pre-moženjskih odnosov, nastalih za-radi likvidacije pravic in obvez-nosti, jugoslovanskih državljanov na podlagi mednarodnih pogodb, in zakona o pooblastilu ljudskih republik, da lahko v svojih zakoni-h o zaščiti kulturnih spomeni-kov in naravnih redkosti ukre-pajo tudi drugače, kot je določe-no s zveznim splošnim zakonom o zaščiti kulturnih spomenikov in naravnih redkosti.

Vojna industrija za potrošnike

Naše vojne tovarne bodo letos izdelale še večje število najrazličnejših iskanih izdelkov za široko potrošnjo

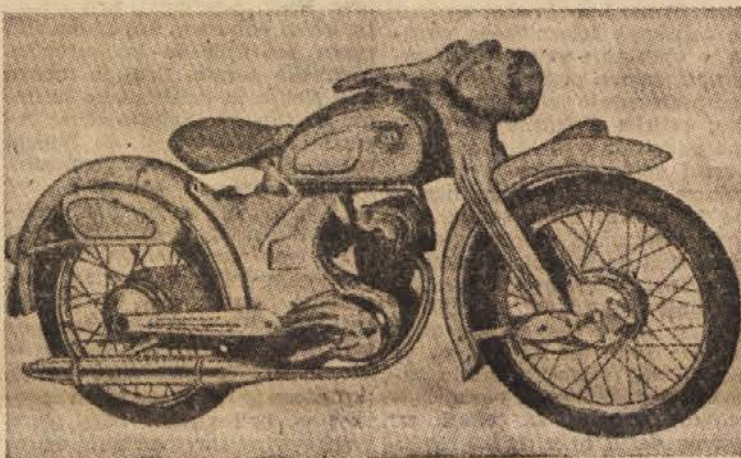
Kadar govorimo o vojaški in-dustriji, si človek navadno predstavlja orožje, strelivo, smodnik, letala in druge vojaške potrebščine. Deloma ima prav, saj je osnovna naloga vo-lne industrije, da izdeluje orožje za armado.

Malokateri naš potrošnik pa ve, da so na primer vžigalniki »Prvi par-tizans«, posode iz aluminija ali skuterji znamke »Pretis« ali pa majhni kamioni z oznako »Ikarus«, ki raz-važajo kruh, meso ali mleko, izdelki podjetij vojne industrije. Malokateri naš državljan ve, da izdelujejo pod-jetja naše vojne industrije zdaj že večko število izdelkov, ki smo jih še pred kratkim uvažali ali jih je pri-manjkovalo na trgu.

Pri nas si zelo prizadevamo zbolj-šati družbeni standard. Tega se zave-dajo delovni kolektivi podjetij vojne industrije, ki so vključeni v splošno jugoslovansko gospodarstvo, ki poslu-žejo po gospodarskem računu in za katere veljajo naši gospodarski in-strumenti ter so se zato intenzivne-je usmerili na proizvodnjo izdelkov za tržišče, ki so v času mirne tegradnje tako potrebni. Ta njihova naloga, ki so se je lotili pred dvema ali tremi leti, ni ne lahka ne brez problemov.

NAJVEČJI USPEH: MOTORNA INDUSTRIJA

Največji uspehi so bili doseženi v motorni industriji. Za Diesel motorje »FAP«, »ARAN« in »Torpedo« ter ben-cinske motorje za vozila »Zastava« so že 80% delov izdelala podjetja vojne industrije.

Tovarna »Pretis« pri Sarajevu izdeluje motocikle po licenci nemške tvrdke NSU

Krakaj s proizvodnjo motorjev in vozil si prizadevajo prek kooperacije proizvajati tudi dele ne samo za mo-

DNEVNIK

V Kranju je bila včeraj tretja skupna seja obeh zborov Okraj-nega ljudskega odbora, na kate-ri so razpravljali o razvoju tu-rizma na Gorenjskem. Imenovali so nekatere upravne organe OLO ter govorili še o drugih vprašanjih. Zbora sta nato na ločenih sejah potrdila statute občin, sprejela jamstvene izjave nekaterim gospodarskim organi-zacijam za najem dolgoročnih investicijskih kreditov in drugo. Na skupni seji je OLO sprejel sklep o načelih in smernicah razvoja turizma na Gorenjskem, ki je izrazilo turistično področje z veliko tradicijo.

Po sklepu Zveznega izvršnega sveta bodo kmetijske organiza-cije obračunavale in plačevale prispevek za stanovanjsko iz-gradnjo po stopnji 2% osnove za vse ljudi v delovnem razmer-ju. Kmetijske organizacije, ki imajo v svoji sestavi industrijs-ke obrate, plačujejo zanje pris-pevek za stanovanjsko izgradn-jo po stopnji 7% osnove, po kateri plačujejo ta prispevek za ljudi v delovnem razmerju.

Na skupni seji obeh domov Ljudske skupščine Srbije so včeraj dopoldne sprejeli sklep o razpustitvi Ljudske skupščine Srbije tretjega sklicanja. Pred-sednik Skupščine Jovan Vese-linov se je pri tem dotaknil ne-katerih najvažnejših momentov iz njene dejavnosti v minulem obdobju. Skupščina je v tem času sprejela 90 zakonov, 119 sklepov in 7 priporočil, kar pri-ča o obsežnosti in pomembnosti njenega zakonodajnega dela. Njena zakonodajna dejavnost je bila predvsem usmerjena na iz-gradnjo komunalnega sistema.

Izvršni svet BiH je imel več-raj sejo, ki ji je predsedoval Osman Karabegović in na kate-ri so sklenili, da bodo volitve ljudskih poslancev Republiške-ga sveta 23. marca, Zbora pro-izvajalcev republiške Skupščine pa 26. in 27. marca. V Republi-ški svet bodo izvolili 126, v Zbor proizvajalcev pa 91 poslancev. Izvršni svet je sprejel tudi sklep o razdelitvi BiH na 124 volilnih okrajev ter izvolil volilno kom-isijsko.

torje in vozila, marveč tudi za ostale proizvajalce. Lepo so bili sprejeti to-vrstni izdelki podjetij »Prvi partizans«, »Prva petotka« ter »Rudi Čajavec« in »Teleoptik«.

Doslej so dosegli že precejšnje uspehe, neposredne ali prek koope-racije, v proizvodnji traktorskih pri-kolic, naprav za škropljenje rastlin, traktorskih delov in pridruženih nap-rav. Se večje uspehe pa pričakujejo letos in prihodnja leta, ko se bo ta proizvodnja še povečala.

OD ŠIVALNIH STROJEV DO SESALCEV ZA PRAH

Kar se tiče kovine predelujoče in-dustrije, posebej precizne mehanike, začelajo proizvajati razne dele za radiindustrijo, strojegradnjo, elek-troindustrijo in druge industrijske panoge. Začeli so proizvajati tudi vrsto izdelkov za široko potrošnjo: šivalne stroje, motorna kolesa in skute-rije »Pretis«, emajlirane posode in posode iz aluminija, okna iz alumi-nija itd. Letos bodo podjetja vojne industrije poslala na tri široke po-trošnje sesalce za prah, grelce in druge termične aparate, 5500 motornih koles in skuterjev, kvalitetne dele za kolesa, fotografske aparate itd. Ven-dar zmogljivosti podjetij vojne in-dustrije, kar se tiče precizne mehanike, še daleč niso izkoriščene, kar pa bodo dosegli zlasti prek kooperacije z dru-gimi podjetji.

Podjetja vojne industrije izdelu-jejo tudi opremo za rudarstvo in tek-stilne tovarne. Med drugim se je po-večala zlasti izbira rudarskih raz-streliv.

LOVSKE PUSKE IN PRIBOR

V tradicionalne izdelke vojaške industrije sodi tudi lovski pribor. Med drugim so začeli izdelovati tudi kvalitetne lovske puške »Crvene za-stave«. Izdelki podjetij vojne indu-strije pa se uveljavljajo tudi na tu-jih trgih. Letošnji njihov izvoz bo presegal vrednost 1,5 milijarde dinar-jev. Izvažajo v glavnem rudarska razstreliva, Dieslove motorje in ne-katere izdelke kovine predelujoče in-dustrije.

Ti uspehi že sami po sebi pričajo o prispevku vojne industrije v gos-podarstvu naše države, ki je to indu-strijo tudi postavila na noge v času, ko je bilo treba zgraditi močno obrambno silo — v glavnem od leta 1948 do 1953. Po pravici pa pričaku-jemo od vojne industrije še večje uspehe in pomoči v zboljšanju sploš-ne gospodarske ravni naše države, zlasti pa v urejanju vprašanj naše plačilne bilance.

A. D.

Enotne analitične ocene delovnih mest za industrijo, promet in gradbeništvo

Beograd, 7. jan. (Tanjug). Danes dopoldne je bila seja komisije Zveznega izvršnega sveta za vprašanja delovne storilnosti in delovnih odnosov, ki ji je predsedoval Frano Leskošek.

Na seji so razpravljali o siste-mu analitične ocene delovnih mest na raznih področjih gos-podarstva. Po izčrpnih razpravi, v katero so posegli tudi predstavniki industrije, prometa, strokov-nih združenj in sindikatov, se je komisija postavila na stališče, da je treba uveljaviti enoten okvirni sistem analitične ocene delovnih mest za industrijo, promet in gradbeništvo, tako da bo ta si-STEM v skladu s specifičnostmi omenjenih gospodarskih panog in posameznih podjetij.

Sklenili so tudi, da si bodo še bolj prizadevali, da bi se v po-

Enkratni dodatek invalidskim upokojevcem

Beograd, 7. jan. (Tanjug). — Zvezni izvršni svet je sprejel sklep o izplačilu enkratnega do-datka uživalcem invalidskih po-kojnin in invalidnim. Po tem sklepu bo uživalcem invalidskih pokojnin in invalidnim, ki jim je pravica do teh prejemkov priz-nana ali jim bo priznana za me-sec december 1957, izplačan en-kratni dodatek v višini 50% me-sečnega zneska zakonske pokoi-nine ali invalidnine, ki jim pri-pada za mesec januar 1958.

Sporočilo zvezne volilne komisije

Beograd, 7. jan. (Tanjug). — Zvezna volilna komisija je v po-slopiju Zvezne ljudske skupščine na Bulvarju revolucije št. 13, te-lefon 25-954. (Iz Zvezne volilne komisije.)

RAZVESELJIVO OBETAJOČE PERSPEKTIVE KOPRSKEGA PRISTANIŠČA

PODVOJEN POMORSKI TOVORNI PROMET

V primerjavi z letom 1956 se je lani pomorski tovorni promet povečal za 100 %, potniški pa za 14 %

Koper, januarja — Če more kaj nadvse obetajoče razveseliti človeka na slovenski obali ob vstopu v novo leto, potem je to gotovo presenetljivi porast pomorskega prometa v koprskem pristanišču. Najsi so trenutno možnosti še tako težke in tesne, je popolnoma očitno, da postaja koprski zaliv čedalje bolj vabljiv za pomorski promet domačega in za tranzit tujega blaga. Položaj in pa ugodni pogoji tako rekoč sami po sebi narekujejo, da je treba zastaviti vse sile, da na tem kosu naše obale izkoristimo eno izmed najbolj obetajočih možnosti gospodarske razcveta.

Ce primerjamo predlansko in komaj minulo lansko leto, ugotovimo, da se je v koprskem pristanišču pomorski tovorni promet tako rekoč podvojil. Skromna pristanišča sprejemala v glav-

LETOS 50 DO 60 TISOČ TON BLAGA

V minulem letu je koprsko

pomorski tovorni promet v koprskem pristanišču povzpel letos na 50 do 60 tisoč ton. Med drugim je pričakovati, da bo samo »Slovenija-les« izvozil prek koprškega pristanišča 20.000 ton lesa. Zé v zimskih mesecih se ponujajo izdatnejše možnosti za uvoz južnega sadja in kolonialnega blaga. Bližnjega vzhoda. Ko pa bo dograjena prva etapa novega tovornega pristanišča, se bo pomorski tovorni promet lahko že v letu 1959 povzpel na 180 do 200 tisoč ton.

USTREČI NAJNUJNEJŠIM POTREBAM OBALNEGA POTNIŠKEGA PROMETA

V koprskem pristanišču se je lani primerno dvignil tudi pomorski potniški promet. Medtem ko se je 1956 pripeljalo in odpeljalo 144.586 domačih in tujih potnikov, je lani dosegel pomorski promet že 164.000 potnikov. Torej blizu 14 % več kakor predlanskim. Prav nobenega dvoma

pa ne more biti, da bi se bil potniški promet v koprskem pristanišču še neprimerno močnejše dvignil, če bi lani tik pred začetkom turistične sezone reška »Jadrrolinija« ne bila uknila svojih rednih prog obalnega potniškega prometa Trst—Koper in Koper—Umag. V interesu potniškega prometa in v interesu naraščajočega turizma ob slovenski obali je, da letos nikakor ne sme več za ta obalni potniški promet veljati lanskoletna monopolistična samovolja »Jadrrolinije«, ker novi vozni red ne kaže bistvenega izboljšanja, naj »Jadrrolinija« glede na predvideno decentralizacijo še pred začetkom turistične sezone odstopi dve ali tri moderne potniške ladje, s katerimi bo koprski okraj lahko ustregel najnujnejšim potrebam obalnega potniškega prometa in hkrati lepo se razvijajoči turizem ob slovenski obali še bolj pospešil!

France Gerželj

Ena ali več zadrug na vasi?

Razgovor beogradskega dopisnika »Ljudske pravice« s predsednikom Zadrugne zveze Jugoslavije Paškom Romacem

»Vprašanje prometa kmetijskih pridelkov zasluži vso pozornost,« je izjavil našemu beograskemu dopisniku predsednik Zadrugne zveze Jugoslavije Paško Romac.

Na zadnjem plenarnem zasedanju Glavne zadrugne zveze je prišla do izraza zamisel, da družba ne bi smela dovoliti, da z malo kmetijskih pridelkov trguje več različnih trgovinskih organizacij.

Praksa je pokazala, da odkupuje trgovska mreža samo konjunkturne pridelke, da tekmuje v plačevanju višjih cen za konjunkturne kmetijske pridelke, in da sklepajo zadrugne pogodbe o proizvodnji in odkupu. Takšna praksa je vodila do nenehnega nihanja cen na trgu, tako da so bile ob raznih letnih časih različne tudi cene kmetijskih pridelkov. Če bi se takšna praksa nadalje-

vala, bi to med drugim povzročilo tudi resne politične probleme med delavci in uslužbenci oziroma med potrošniki v mestih.

Zato je po mnenju, ki so ga poudarili na plenumu, potrebno »na področju kmetijskih pridelkov doseči stabilnost, tako pri potrošnikih v mestih kot pri kmetijskih proizvajalcih. Ne smemo dovoliti prakse, da grede na trgu samo konjunkturni pridelki, marveč nas zanima celotna proizvodnja.

Na vprašanje, na kakšno organizacijsko podlago bi bilo treba postaviti splošno kmetijsko zadrugo, je predsednik Romac odgovoril: »Mislim, da je nenavadno važno, kako organizacijsko postaviti kmetijsko zadrugo. Gre namreč za tole: Zadruga mora biti tam, kjer so proizvajalci. Vanjo bi morali prispevati družbena sredstva, s katerimi bo proizvajala, in morala se bo boriti za prodajo kmetijskih pridelkov. Da bi lahko to izpolnila, mora biti zadruga tam, kjer so proizvajalci, to pa pomeni sprejeti načelo: ena vas — ena kmetijska zadruga.«

Na vprašanje, kdo naj bi vodil kmetijsko zadrugo, je predsednik Romac odgovoril: »Normalno je, da vodi takšno organizacijo posloven človek. Ta mora biti politično dozorel, da bi razumel koncepcije, podane v resoluciji o perspektivnem razvoju kmetijstva in zadrugištva; biti mora ekonomist, ker dobi v upravljanje družbena sredstva oziroma družbeni kapital. N. K.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Pred revalorizacijo osnovnih sredstev?

V procesu gospodarjenja prihaja neposredni odnos med družbeno skupnostjo in delovnim kolektivom najbolj jasno do izraza preko obveznosti, ki izhajajo za delovni kolektiv do družbe iz vrednosti osnovnih sredstev. Na vrednost osnovnih sredstev se naslanja obveznost delovnega kolektiva, da plača družbeni skupnosti vsako leto določene davjate, izračunane na podlagi vrednosti sredstev, ki so delovnemu kolektivu s strani družbe dana v upravljanje.

OBRETI NA OSNOVNA SREDSTVA — MERILO RENTABILNOSTI — UPORABLJANJA LE-TEH

Ta davjate seveda nima samo fiskalnega značaja. Njena funkcija je zlasti v tem, da zagotovi vsaj minimalno rentabilnost vloženih sredstev. Ker naj obresti na osnovna sredstva v prvi vrsti služijo kot merilo za minimalno rentabilnost, ki jo morajo dosežati vsaka vložena sredstva, izhaja iz tega, da morajo biti obresti na osnovna sredstva splošne in enake za vsa podjetja, na drugi strani pa se morajo plačevati že vnaprej ne glede na uspeh podjetja v gospodarjenju. Določen odnos med družbo in posameznim podjetjem namreč nastane že pred gospodarskim procesom s čemo izročljivo proizvajalnih sredstev v upravljanju po delovnem kolektivu. Družba v tem pogledu ni primarno zainteresirana na sam uspeh gospodarjenja, ampak na to, da delovni kolektiv ta sredstva izkorišča tako, da zmore na osnovi tega vsaj minimalne davjate, ki jih predstavlja obresti na osnovna sredstva.

Ne glede na vprašanje, ali je sedanja višina obresti na osnovna sredstva primerna, da dejansko služijo kot merilo minimalne rentabilnosti, ki je mora dosežati vsako podjetje ne glede na vrsto svoje dejavnosti; ne glede na vprašanje, kakšen značaj imajo obresti na osnovna sredstva kot denarni odsev odnosa med družbeno skupnostjo in delovnim kolektivom, ali je to najemni odnos ali ne, ali je to odnos med posojilodajalcem in posojiljemalcem; ne glede na to, ali so obresti na osnovna sredstva v bistvu obresti za najeti kapital in torej dejanski stroški neke določene proizvodnje; ne glede na vprašanje, ali bi morale biti obresti meje, do katere je družbena skupnost upravičena zahtevati povprečni podjetniški dobiček itd. vse to temelji na osnovni predpostavki, ali so te obresti izračunane od realne osnove ali je vrednost osnovnih sredstev realno ocenjena. V tej realnosti ocene osnovnih sredstev se namreč krije še nadaljnji faktor, ki je velikega pomena za odnos med podjetjem in družbeno skupnostjo. Realnost ocene osnovnih sredstev namreč daje osnovo za to, da bo slonel odnos med družbeno skupnostjo in podjetjem na realnosti gospodarskih, stvarnih odnosov in da so podjetja v svojem odnosu do družbene skupnosti že v tem pogledu v veliki meri izenačena v možnostih. Če ima podjetje v upravljanju večjo vrednost osnovnih sredstev, je logično, da morajo biti tudi njegove obveznosti do družbene skupnosti iz tega naslova

toliko večje. In četudi se zavedamo, da samo vrednost osnovnih sredstev ne more biti osnova za enake izhodne možnosti v gospodarjenju za posamezna podjetja, kar na to vpliva še vrsta drugih faktorjev, je nedvomno treba ugotoviti, da je ta enakost v pogojih gospodarjenja za podjetja podana že v veliki meri s samo realnostjo ocene osnovnih sredstev. Vsaka vrednost mora biti tudi uporabna vrednost in kot taka mora pri enaki vrednosti izražati tudi enake možnosti pri izkoriščanju in uporabi. In če pri nas ugotovljamo, da je treba podjetja izenačiti v možnostih, jih je treba najprej izenačiti v možnostih, ki izhajajo iz realne ocene osnovnih sredstev, ki so jim dana v upravljanje. Šele na tej osnovi bo moč nadalje analizirati ustreznost delovanja posameznih instrumentov, ki se opirajo na oceno osnovnih sredstev.

SEDANJA OCENA OSNOVNIH SREDSTEV OVIRA SKLADEN GOSPODARSKI RAZVOJ

Revalorizacija osnovnih sredstev, ki je bila izvršena pred leti in ki je že sama na sebi imela vrsto pomankljivosti, je brez prave veljave, tudi če jo vzamemo v najbolj idealni obliki, da je namreč takrat realno ocenila vrednost osnovnih sredstev. Zivljenje je teklo naprej. Nabavljena so bila nova osnovna sredstva, spreminjale so se cene proizvajalnih sredstev tako na našem notranjem kot na zunanjem trgu, menjala se je vrednost plačilnih sredstev, po katerih so bila ta sredstva nabavljena. Nekatera sredstva so bila nabavljena s krediti, za katere mora podjetje plačevati anuitete, druga so bila nabavljena s brezobrestnimi posojili, spet tretja s sredstvi, s katerimi podjetje samostojno razpolaga itd. In če s tega stališča premetrujemo sedanji položaj, lahko ugotovimo, da vrednost osnovnih sredstev niti od daleč ne predstavlja realne osnove niti za obresti na ta sredstva, ki so kot družbena davjate odvajajo družbeni skupnosti in ki naj bodo eden izmed instrumentov za izenačenje podjetij v pogojih gospodarjenja. Ne predstavljajo pa ustrezne osnove niti za vse tiste davjate in stroške podjetja, ki jemljejo za osnovo vrednost osnovnih sredstev. To velja zlasti za amortizacijo, ki na ta način postaja vse bolj fiktivna, na drugi strani pa fiktivna tudi cena, v kateri predstavljajo element stroški, izračunani na podlagi vrednosti osnovnih sredstev. Nerealna ocena vrednosti osnovnih sredstev je v sedanjih pogojih in pri sedanjem načinu ugotavljanja družbenih davjatev in stroškov podjetja postala ovira za realne gospodarske odnose nasploh. Iz instrumenta za izenačevanje v pogojih in sredstva za ustvarjanje realnih gospodarskih odnosov se je spreminjala v svojo nasprotje.

Prav iz vseh teh razlogov se vprašanje revalorizacije osnovnih sredstev z vso ostrino postavlja v ospredje. Če se zlasti v sedanjem času trudimo, da bi odnose med podjetjem in družbeno skupnostjo postavili na čim bolj objektivne osnove in da bi na ta način dali podjetjem večjo stimulacijo v njihovem gospodarjenju, ker bi bil rezultat gospodarjenja v čimvečji meri res neposredno odvisen od uspešnosti v gospodarjenju, je jasno, da postaja vprašanje revalorizacije osnovnih sredstev eno izmed vprašanj, ki morajo biti rešena na prvem mestu zlasti ob prehodu na novi sistem delitve dohodka. Novi sistem delitve dohodka se je sicer delno ognil neposredni odvisnosti dohodka, ki naj ostane podjetju za nadaljnjo delitev od vrednosti osnovnih sredstev, ker temelji ta odnos na odnosu med doseženim dohodkom in minimalnimi plačili.

TAKOJSNJA ALI POSTOPNA REVALORIZACIJA?

Predlogi za revalorizacijo osnovnih sredstev so že v obravnavi pri pristojnih zveznih organih. Gre je za vprašanje, ali iti na revalorizacijo osnovnih sredstev takoj in na mah ali postopoma. Višja izkazana vrednost osnovnih sredstev bi imela precejšnje posledice na cenah. Višja in realna vrednost osnovnih sredstev bo povzročila povišanje cen razen v primeru, če podjetje lahko poveča strošek paralizira z drugimi svojimi notranjimi rezervami. Toda ni moč reči, da bo to uspelo vsem podjetjem, in zlasti ne, koliko je to objektivno možno. Če pa je stvar taka, ali ni mogoče privoščiti revalorizacijo, ki bi rezultirala v višjih cenah, prav sedaj, ko so vsi naši napori usmerjeni prav v stabilizacijo gospodarstva in ko nam lahko povišanje cen na tako široki fronti ogrozi celo že dosežene uspehe? In to v zvezi temu, da je revalorizacija nujnost. Vsekakor bo treba iz tega najti izhod, ki bo po vsej verjetnosti moral biti v tem, da bomo ali na postopno revalorizacijo, tako da bomo v stanju sprosti paralizirani negativni učinke, ki bi jih utegnili imeti na gibanje cen.

preusmeritev pomorskega prometa iz preobložene Reke v koprsko pristanišče je v razmeroma kratkem času prinesla že na prvi pogled presenetljive rezultate. Ze ob lanskem polletju je tovorni promet presegel celotni predlanski promet! Samo pol leta je bilo treba, da je blago samo pokazalo svojo željo in potrebo! Medtem ko so 1956 izkrcali in vkrcali v koprskem pristanišču 12 Jadranu. Čeprav bo nova tretjina novega tovornega pristanišča dograjena in uporabna šele jeseni pa je tovorni promet že dosegel 25.500 ton.

nem blago za domače potrebe, ta iz preobložene Reke v koprsko pristanišče je v razmeroma kratkem času prinesla že na prvi pogled presenetljive rezultate. Ze ob lanskem polletju je tovorni promet presegel celotni predlanski promet! Samo pol leta je bilo treba, da je blago samo pokazalo svojo željo in potrebo! Medtem ko so 1956 izkrcali in vkrcali v koprskem pristanišču 12 Jadranu. Čeprav bo nova tretjina novega tovornega pristanišča dograjena in uporabna šele jeseni pa je tovorni promet že dosegel 25.500 ton.

IZ PROBLEMATIKE ZDRUŽENJA UČITELJEV IN PROFESORJEV STROKOVNIH SOL

Samostojni sveti za strokovno šolstvo

naj bi strokovnim šolam pomagali na zeleno vejo

Perspektivni plan razvoja šolstva v Sloveniji predvideva, da v prihodnjih letih vpis v višje razrede gimnazije ne bo naraščal, medtem ko se bo na strokovnih šolah močno povečal. V strokovne šole s praktičnim poukom in v vajenske šole naj bi se vpisalo povprečno 3000 učencev več na leto, v srednje strokovne šole pa 120. Toda sedanje število strokovnih šol v Sloveniji nikakor ne bo moglo sproti vrskavati vse večjega priliva učencev v gospodarstvo. Posebej ne, če naj bi vpeljali v vseh šolah le dvojno izmeno pouka.

Ceprav smo dobili v Sloveniji lani nekatere nove pomembne strokovne šole in smo namenili za razvoj strokovnega šolstva v Sloveniji več kot poldrugo milijardo dinarjev sredstev, ne vključuje večina svetov za šolstvo pri občinskih in okrajnih ljudskih odborih predstavnike strokovnih šol. Zato je združenje učiteljev in profesorjev strokovnih šol predlagalo 4. januarja na svojem rednem občnem zboru, naj bi v vseh okrajih in občinah, ki imajo več strokovnih šol, ustvarili poseben svet za strokovne šole. vb.

Sele zadnji dve leti je dobila Slovenija nekaj novih strokovnih šol: Tehniško srednjo šolo v Mariboru, Tehniško srednjo šolo v Krškem, Hotelsko šolo v Ljubljani, Ekonomsko srednjo šolo v Trbovljah, Ekonomsko srednjo šolo v Ajdovščini, Administrativno šolo v Novem mestu in še nekatere druge. Pri odpiranju novih strokovnih šol se dostikrat pojavljajo težave. Po dosedanjih predpisih, ko lahko ustanovljajo strokovne šole le okrajni ljudski odbori, je predvsem težko doseči, da bi okrajni ustanovitelji šole širšega pomena. Zato bi kazalo v bodoče pri ustanavljanju strokovnih šol prislunhiti potrebam po strokovnih šolah glede na celotne pogoje našega gospodarstva in še pravočasno upoštevati iniciative in predloge gospodarskih združenj in zbornic.

NESTALNOST VZDRŽEVANJA STROKOVNIH SOL LE ŠKODI

Ceprav si je šolska reforma že začela utirati pot tudi v strokovne šole, še vedno ni urejeno vprašanje, kdo naj jih vzdržuje. V prejšnjih letih so strokovne šole vzdrževala podjetja in druge gospodarske organizacije iz lastnih sredstev in iz tedanjih, po gospodarskih panogah organiziranih skladih za kadre. Lani so strokovne šole začasnó vzdrževali iz republiškega sklada za kadre, oziroma iz sredstev okrajnih skladov za kadre. Čeprav predpisi o skladih vsebujejo možnost, da bi se te šole lahko vzdrževale še vnaprej iz tega sklada, bi tako vzdrževanje vendarle bilo v nasprotju z osnovnim namenom skladov: zbrati čimveč sredstev za investicije.

Zato predlaga Združenje učiteljev in profesorjev slovenskih strokovnih šol, naj bi se tiste strokovne šole, ki strokovno usposabljaajo delavce in strokovnjake za določene gospodarske dejavnosti, v celoti vzdrževale iz sredstev, ki jih te gospodarske panoge zbirajo prek svojih organov.

Vse večje trošenje družbenih investicij za dvig strokovnega šolstva je už ustvarilo potrebo po učinkovitejšem in širšem sodelovanju državljanov pri odločanju o vprašanju strokovnega šolstva.

Mnogo vinogradov, malo vina

(Kramljanje ob dolenskem cvičku)

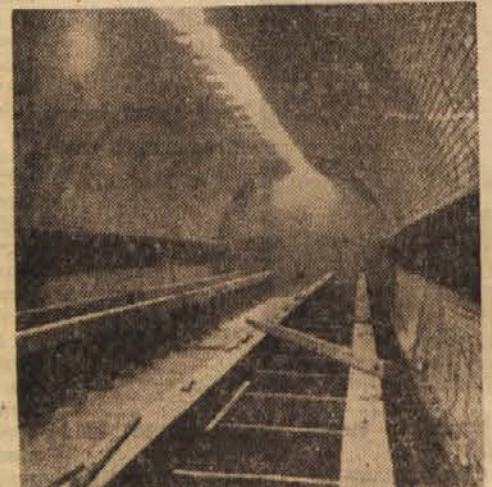
Novo mesto, januarja.

Segavel pravijo, da je cviček starejši od Dolenjske. Seveda pretiravajo. Res pa je, da si Dolenjske brez cvička ne moremo zamisliti, čeprav ga ni toliko, kot se zdi. Vino in matematika sta sicer dva sprta pojma. Če pa hočemo kaj več zvedeti o dolenskem vinu in vinogradih, brez računice ne gre. Dolenjski kmetje je doslej še niso dosledno uporabili. Pravilo, da Dolenjec vino raje pije, kot proda, potrjuje pač ugotovitev, da dolensko vinogradništvo nima preveč tesnih stikov s tržnim gospodarstvom. Za prave vinogradnike okrog Kostanjevice, Semčice in Metlike je treba seve vzeti drugo mero. Splošna podoba pa se zaradi njih kaj malo spremeni. Da je vinska trgovina manj razvita kot drugod, je več vzrokov. Najvažnejši je, da je večina vinogradov že od nekdanj namenjena za domačo uporabo in »veselje«, razen tega je kvaliteten vin izredno malo. Se boljše rečeno: vinogradi so večinó izrojeni, pridelek je majhen.

Domače »veselje« ob vinu kaj hitro mine, če uporabimo matematiko. Širša Dolenjska (novomeški okraj) ima 4150 hektarov vinogradov. Če bi imeli pred očmi samo površine, ki so zasajene z vinko trto, bi bila slika gospodarsko zanimiva. Moramo pa takoj odpisati 1400 hektarov vinogradov, kjer se bohótiijo samorodnice. S tem še ni končano: odpisujemo lahko še naprej vinograde, ki so v veliki večini že odslužili. Ko potegnemo črto, dobimo od več tisoč samo nekaj stotin hektarov, kjer raste dobra trta. Sem sodijo predvsem površine, ki so jih v zadnjem obdobju obnovila kmetijska gospodarstva ali zasebniki.

Posebno vprašanje predstavljajo vino-

gradi sami. Skupna površina v hektarjih še ne pove, da je velika večina zelo raztresenih, da so majhni in glede na lego in gospodarske pogoje nimajo prihodnosti. Skoraj polovica vinogradnih površin predstavljajo majhne krpice, nekakšne »ohišni-

Vinska klet v Metliki

ce», kjer pridelujejo kmetje vino izrečno za domačo uporabo. Zato gospodarstveniki, ki se zavzemajo za obnovo vinogradov, pri svojih programih ne upoštevajo vseh štirih tisoč hektarov. Marsikje za obnovo sploh ni pogojev. Taki vinogradi bodo pač odmirali ali životarili naprej. Tradicionalne navezanosti kmetov na »domačo pijačo« ne bo moč naglo odpraviti, čeprav je nemara v večini primerov gospodarsko škodljiva.

Za obnovo predvidevajo okrog tisoč hektarov. To so v glavnem vinogradi, ki imajo dobro lego in zemljo, kjer so tudi sicer vsi pogoji za izvedbo agrotehničnih ukrepov. Tako bi nekako v gospodarski računici obstalo nekaj nad tisoč hektarov vinogradov, kjer bi bilo moč zares intenzivno gospodariti. Tolikšne površine bi kar zadoščale, saj ni glavno število hektarov, pač pa predvsem hektarski donos. V tem pogledu kažejo številke manj razveseljivo sliko. Povprečen pridelek na hektar, računano skozi več let, znaša komaj 15 hl. Razumljivo je, da je na obnovljenih površinah in v vinogradih, ki so mladi in zasajeni z boljšimi sortami, dvakrat ali celo nekajkrat večji. To je tudi cilj, ki ga zasledujejo z obnovo. Se pravi, da bodo na Dolenjskem nad polovico vinogradnih površin prečrtali v gospodarski računici in raje na manjših, bolj prikladnih površinah uvedli intenzivno vinogradništvo.

Zadnja leta so obnovili po nekaj desetih hektarov vinogradov. Zaradi razmeroma majhnih investicijskih sredstev, ki so jih doslej trošili, napredek ni bil tako velik, kot bi želeli. Razen vinogradov so občutili šibke točke tudi v kletarski službi in vinski trgovini. V tem pogledu bo precej pomenila nova vinska klet, ki jo dokončujejo v Metliki. Koristila bo predvsem belokranjskemu vinorodnemu področju. V njej bodo lahko vskladiščili blizu 100 vagonov vina, kar je več kot dovolj za sedanje razmere in potrebe. Ta objekt, kot tudi obnovitvena dela, ki jih letos nadaljujejo v vinogradih kmetijskih gospodarstev, kljub vsemu dokazujejo, da se na Dolenjskem približujejo zastavljenemu cilju. Sicer počasi — takšno so pač razmere — a vendarle vztrajno. -dV.

AKTUALNOSTI

ŠE O NEUPRAVIČENEM ZVIŠEVANJU CEN

Včerajšnje opozorilo Trgovinske zbornice za LRS je zaleglo — Potrošniki naj sproti opozarjajo na neupravičeno dviganje cen

Trgovinska zbornica za LRS je v svoji včerajšnji objavi najstrože obsodila nekatera podjetja, ki so ob novoletni inventuri neopravičeno zviševali cene za več odstotkov z utemeljitvijo, da so to najnujno terjajo novi instrumenti delitve dohodka. V tej objavi je poudarjeno, da deloma na nepravilni kalkulaciji obremenitve prispevka za rezervni sklad, deloma pa na najneugodnejših predpostavkah obremenitve za anuitete, ki sploh še ni znana. Tako so na primer trgovine s tekstilom v Ljubljani svoje cene zvišale kar za štiri odstotke. Obseg zvišanja v tej višini je bil v nadrobni trgovini s tekstilnim blagom znan že na Silvestrovo, torej v času, ko so bili instrumenti nove delitve dohodka šele deloma znani. Tako so hkrati z inventuro tudi zvišali cene. Vse kaže, da so se o zvišanju in obsegu tega zvišanja med seboj dogovorili, kar je po predpisih o trgovanju nedopustno in prepovedano.

Objava Zbornice je bila kaj učinkovita, saj so trgovska podjetja, ki so še dan prej utemljevala potrebo takega zvišanja cen, včeraj zvišanje spet prekinili in vzpostavila stare cene kakor pred inventuro.

Ne razumemo, zakaj se jim je tako mudilo, da niso mogli niti dočakati objave novih zakonov. Kolikor nam je znano, so novi instrumenti delitve dohodka postavljeni tako, da je trgovsko podjetje razmeroma malo obremenjeno, če se zadovolji z zmernim dohodkom, s katerim krije poleg rednih plač in prispevkov v sklade, recimo še dve dodatni plači. Mar delavski sveti naših trgovskih podjetij ne vidijo, da prav novi instrumenti ščitijo tista trgovska podjetja, ki se zadovoljejo z zmerno maržo, da lahko prodajo po razmeroma nizki ceni, da uspešno konkurirajo in si povečajo dohodek z večjim prometom?

Drugačen je seveda račun pri tistih posameznih podjetjih, ki so lani izplačala tri, štiri in še več dodatnih plač. Če so za izhodišče svojih novih kalkulacij vzela, da morajo tudi letos zaslužiti toliko dodatnih plač kakor lani, jim je račun seveda pokazal, da s sedanjimi maržami tega ne bodo mogli doseči. V teh podjetjih pa niso pomislili, da so jim lani le izredne okoliščine omogočile tako velike zaslužke. Docela nestvarno je torej vzeti visoke lanske zaslužke za osnovo nove kalkulacije. Letos tudi po družbenem planu ni računati, da se bo promet v trgovini na drobno in takšnem obsegu povečal, kakor se je povečal lani. Prav iz teh podjetij pa so prihajali alarmantni glasovi, da je treba glede na nove instrumente maržo dvigniti.

Opozorilo Trgovinske zbornice je prišlo v pravem času in je, kakor rečeno, zaleglo. Trgovina pa pač morala počakati, da bo lahko na realnih osnovah izdelala kalkulacije, pri tem pa bo morala dobro pretehtati, pri kakšni višini marže lahko računata z najboljšim uspehom.

Danes potrošniki ne kupujejo kar na slepo. Hitro opazijo, če skuša določena trgovina s prevelikimi pribitki pretrgati zaslužiti. Takih trgovin se potem izogibajo. Prav pa bi bilo, da bi se vsaj delno pazili in vselej primerljivi cene v posameznih trgovinah ter opozorili tudi druge, kadar opazijo, da posamezna podjetja skušajo blago neupravičeno dražiti. Naš potrošnik naj se zaveda, da lahko veliko doseže, če enotno nastopa proti tistim, ki se skušajo okoristiti na njegov račun. Seveda pa bo tako samopomoč uspešna le tedaj, če bodo tudi naši oblastveni organi z najstrožimi sankcijami preprečevali vsako dogovarjanje med podjetji, zlasti glede enotnega določanja višjih prodajnih cen.

S.

»Termika« odslej samostojna

Ljubljana, 7. jan. — Danes dopoldne je bilo v Ljubljani ustanovljeno podjetje za toplotno izolacije »Termika«. Do sedaj je to podjetje delalo v sklopu podjetja »Izolirka«, na zahtevo kolektiva, predvsem pa zaradi različnosti strok, se je podjetje osamosvojilo. Novoustanovljeno podjetje »Termika« je obrtno montažno podjetje za toplotne, hladilne in akustične izolacije. Ze prej, ko je podjetje še delalo v sklopu »Izolirke«, so uspešno sodelovali pri mnogih gradnjah v naši državi. Trenutno podjetje opravlja samo montažna dela, vendar upajo, da bodo že v bližnji prihodnosti začeli tudi sami proizvajati izolacijski material. Novoustanovljeno podjetje je prav gotovo eno največjih tovrstnih podjetij v Jugoslaviji in bo kmalu krepko poseglo v našo industrijo. Ob ustanovitvi je kolektiv izvolil tudi organe družbenega samoupravljanja in vodstvo sindikalne podružnice.

Domžalčani se pripravljajo

Kdo ve, Roliko zbadljivk je bilo izrečenih na račun domžalske »kanalizacije«. Cevi za kanalizacijo so namreč že toliko časa na prostem nezaščiteni kljubovali vremenu, da bi skoraj zaslužile pohvalo za vzdržnost, če ne celo medaljo za hrabrost. Povprašali smo predsednika občine Domžale Franca Habjana, kaj meni o tem:

»Kanalizacija bo v novem letu bomo zaključili s prvo etapo. Dokler nismo imeli sredstev, samo z glavo skozi zid pač ni šlo.«

»In kaj bo še novega v občini?«

»Začeli bomo z melioracijo Radomlje, Rače in Rovščice, in s tem pridobili 1400 ha plodne zemlje. Dela se bodo seveda zavlekla na več let.

Z ustanavljanjem novih tovarniških menz in novih gostišč ter večjo in bolj vsestransko pomočjo bomo poskrbeli tudi za izboljšanje družbene prehrane naših delovnih ljudi. Začeli bomo tudi z gradnjo 30-stanovanjskega bloka, v katerem bo več poslovnih lokalov.

Elektrificirali bomo zaselka Goropce in Dolenje ter uredili javno razsvetljavo po vaseh. Če bo papirnici Količev uspelo dobiti nov papirni stroj, bodo tamkaj zaposlili še 150 novih delovnih moči.«

M. N.

TELESNA KULTURA

PRVI »TRENING« NAŠIH NAJBOLJŠIH SKAKALCEV KONČAN

Močan zalet sovjetskih skakalcev

Zvezni kapetan Bogo Šramel o vtisih z nemško-avstrijske turneje

Ljubljana, 7. januarja. — Na avstrijsko-nemško turnejo nismo šli, da bi pokazali že prve rezultate, ampak predvsem, da bi s skoki na večjih skakalnicah in s treningi pred tekmovalni pridelali prve letošnje izkušnje, je dejal po vrnitvi v Ljubljano vodja naših skakalcev Bogo Šramel.

Zime nas že nekaj let spravljajo v škrpice, zato se je tudi letos Smučarska zveza le s težavo odločila, ali naj pošlje skakalce na avstrijsko-nemško turnejo, ki smo o njenih rezultatih sproti poročali. Kocka pa je padla na pravilno stran, posebno če še upoštevamo, da so bili za postavljanje naših skakalcev v Avstriji in Nemčiji potrebni res minimalni stroški, ker prireditelji plačajo vso oskrbo.

ODRIV, ODRIV...
Kakšne so ugotovitve po prvem mednarodnem nastopu Langusa, Zidarja in Krznariča med elitno evropskih skakalcev, kjer so manjkali Fencit Slog inajo še dokaj dober, nimajo pa zadostnega odziva, ki jim delca še vedno preglaivce. Najmanj še Langusu, medtem ko je to pri ostalih dveh še bolj občutno, ker jima boljše skakalci »udejejo« za 7 ali 8 metrov v dolžinah, kar takoj pomeni 15 do 20 mest razlike. Zanimivo je tudi, da so na treningih naši tekmovalci skakali tudi po 8 m dalj kot na tekmovalnih. To se pravi, da potrebujejo še precej izkušenj. Na turneji pa so tudi videli kje in kakšne so njihove napake. Lete bodo morali v januarju in februarju popraviti, za kar pa so vsekar sposobni. Zal so se turneje udeležili le trije skakalci, čeprav bi bilo zaželjeno, da bi jih šlo vsaj šest, ker posebno mlajšim manjka izkušenosti. Tako smo imeli že večkrat primere, da so mladi skakalci bili daleč izvirni, zunaj, pred desetisočoglavo množico pa so izgubili zaupanje vase in zatajili.

VZHOJNI NEMCI PRETRENIRANI
Čeprav je naš planiški znanec in rekordar Helmut Recknagel v letošnji sezoni dvakrat zmagal na turneji in na prvem mednarodnem tekmovalju v Oberhofu, pa zvezni kapetan Šramel meni, da je njegov slog slabši kot lani. Kaže, da se Vzhodni Nemci že pretrenirani, saj so bili v decembru na Finskem pa tudi polti so vsekar skakali na raznih skakalnicah, prekritimi z umetnimi snovmi. Kvalitetno so junaki Rusi, posebno Kamenski in Samov, medtem ko je Tsakadev nezanesljiv zaradi slabega dostoka. Slednji pa ima v zraku tak predklot, kot ga doseže še nihče ni imel. Zaradi tega ima tudi najdalše skoki Štirje Avstrijci: Leodolter, Egger, Steinegger in Habersatter so zelo izenačeni, tako da ni nikoli moč reči, kdo izmed njih bo boljše. Zahodni Nemci so letos slabši z izjemo starega Bolkarta, medtem ko so Italijani napredovali, posebno Zandanel. To bi bilo na kratko o najboljših tekmovalcih devetih držav.

UVOZENI SNEG
Prireditelji je imel pri letošnji turneji neverjetne težave s snežnimi razmerami. Tako je bila ob prihodu Jugoslovanov v Oberdorf skakalnice še vsa zelena. Po štirindvajsetih urah

TURNIR V HASTINGSU
Keres povečal vodstvo
Hastings, 7. jan. — Na mednarodnem šahovskem turnirju v Hastingsu so včeraj odigrali VII. kolo. Sovjetski veleojster Keres je povečal prednost z zmago nad Švicarjem Blaiumom v 27. potezi. Češkoslovaški veleojster Filip je remiziral s Claroom v 15. potezi. Penrose je premagal Burdena, Fazekas pa je remiziral s Kluggerjem. — Danes so igrali VIII. kolo. Rezultati so tila: Keres: Sterner 1:0, Filip: Blau remi, Burden: Gligorič remi, Kluger: Clarc 1:0. Stanje na tabeli po VIII. kolu: Keres 7,5, Filip 5,5, Gligorič 5, Sterner, Burden 4 itd.

NADALEVANJE NA POKLJUJKU
Jutri bodo naši najboljši skakalci nadaljevali s pripravami na Pokljuki, kjer je približno 40 cm snega. Pripraviti se bodo udeležili Zidar, Langus, Rogelj, Krznarič, Gorišek, Adlešič, Ro-

zaradi tega, ker bodo na osnovi rezultatov s tega tekmovalja dobili potne liste za Lahti.

Za konec je tovariš Šramel še povedal deset — po njegovem mnenju — najboljših skakalcev s turneje in planiška jugoslovanskih smučarjev v Bischofshofenu.

Deseterica najboljših: Helmut Recknagel (VN), Nikolaj Kamenski (SZ), Willy Egger (A), Nikolaj Samov (SZ), Walter Steinegger (A), Werner Lesser (VN), Walter Habersatter (A), Otto Leodolter (A), Max Bolkart (ZN), Joahim Guin (CSR).

Planša jugoslovanskih skakalcev v Bischofshofenu: 22. Jože Zidar 203,3 (51, 50,5), 23. Jože Langus 195,6 (47,5, 50,5), 47. Mate Krznarič 186,2 (65,5, 45,5), E. B.

Letos v Trbovljah delavske športne igre
Pred dnevi je bilo v Trbovljah posvetovanje športnih in telesno-vojskih delavcev, ki ga je sklical Občinski sindikalni svet Trbovlje. Poskrbeti je treba za ureditev in razširitev že obstoječih telesno-vojskih in športnih organizacij in vanje vključiti kar največ delavcev, uslužbenec in mladine. Precej je bilo govora o vprašanju množičnega udeleževanja članov delovnih kolektivov.

Telesna kultura v središču zasavskih revirjih — v Trbovljah — se iz dneva v dan vedno bolj razrašča. Zato je treba pozdraviti zamisel občinskega sindikalnega sveta v Trbovljah o organizaciji delavskih športnih iger v Trbovljah v letošnjem letu. Na posvetovanju so se navzročni seznanili z vsemi oblikami, ki naj bi pripomogle k popolnemu telesnemu vzgoji. Na posvetovanju so navzročni izrazili mnenje, da je treba letos storiti mnogo več kakor doslej za telesno kulturo v Trbovljah. Poudarili so, da je najprimernejša oblika razvijanja športne aktivnosti članov delovnih kolektivov v sindikalnih podružnicah in v obdobjih za odhiti delavcev.

Ze nekaj let občinski sindikalni svet Trbovlje pripravlja ob praznovanju mednarodnega delavskega praznika športni spored. Letos pa nameravajo te nastope razširiti. Tako bo ta športni program prenesel v delavske športne igre. Zvrstila se bodo tekmovalna v obdobjih, košarkari, nogometu, atletiki, plavanju, kegljanju, balinanju, streljanju z vojaško in zračno puško, turističnem kolezarjenju, v vožnji z mopedi, vlačanju vrvi, dvigavanju uteži, šahu, tenisu, namiznem tenisu in tako dalje. Za delavski praznik — 1. maj — pa bo Občinski sindikalni svet pripravil nogometni turnir.

Opozorilo ljudskim odborom
Za volitve ljudskih poslancev v marcu letos je Sekretariat za zakonodajo in organizacijo pri Izvršnem svetu LRS pripravil posebno brošuro:

Zakon o pravicah in dolžnostih ter o volitvah in odposlilu republikanskih ljudskih poslancev v Ljudski republik Sloveniji.
Poleg besedila zakona ima knjižica tudi zgoščeno in pregledno pojasnilo, na kraju pa vzorce obrazcev, potrebnih za pripravo in pravičen potek volitev. Naklada je omejena, zato naj ljudski odbori in drugi zainteresirani ta koristen pripomoček čimprej naročijo. Cena 100 din.

Uradni list LRS, Ljubljana, Erjavčeva 15a

Želje se izpolnjujejo
Priljubljena javna oddaja »Pokaži kaj znaš«, ki jo Radio televizija Ljubljana prireja vsakih 14 dni, si je pridobila mnogo poslušalcev in prijateljev. Ze več neznanih mladih talentov se je predstavilo zahtevnemu občinstvu in mnogi so dokazali, da res marsikaj znajo. Navdušenje ljudi, se od oddaje do oddaje večja. Zanimanje za oddajo pa se je razširilo že izven meja naše ožje domovine in zadnji čas celo izven meja naše države. Na bodočih oddajah bomo razen neznanih talentov iz bratskih republik slišali še tudi prve neznanne talente iz sosednjih držav.

Na neznanne talente, ki so tako navdušili poslušalce in ki jih poslušalci že žele slišati tudi na Radio televiziji Ljubljana niso pozabili. Najbolj pri-

»V SLUŽBI ZDRAVSTVA — V SLUŽBI ČLOVEŠTVA«

Kako si očuvamo zdravje

Okrajna higienska postaja v Ljubljani pripravlja zdravstveno razstavo o pomenu zdravstvene službe in preventivnega varstva

Predstavniki Okrajne higienske postaje v Ljubljani upravičeno pričakujejo, da bo razstava, ki jo pripravljajo v prostorih Magistrala, privabila veliko ljudi. Razstava bo namreč razumno in na poljuden način prikazovala pomen dobro organizirane zdravstvene službe ter uspehe in potrebe preventivnega varstva, da bo živo vzbudila misel in skrb: »Kako si očuvamo zdravje.«

Kako je prišlo do te prve razstave pod geslom: »V službi zdravstva — v službi človeštva« in z lepokom, ki to misel ponazarja s človekom v sredstvih pozornosti — sredi zemeljskega razmeroma preprostega, oddelka za zdravstveno prosveto in izobraževanje pri Okrajni higienski postaji je ugotovili, da bi bilo vsekakor dobro na različne propagandne načine buditi pri ljudeh zanimanje za vprašanje, ki je slehernemu zelo blizu: ohranitev zdravja!

Novi slovenski grobovi na tujem
V Detroitu je prejšnji mesec umrl Filip Jontez, star 51 let, doma iz Cerklj na Krnju (zadela ga je kap); v Frosburgu Janez Beča, star 86 let, doma iz Grahoveca pri Cerklju; v Schenectay Janez Nantigal; v Jolietu Mihael Svetec, star 69 let, doma iz Dragatincev; v Racine Zupancič, star 63 let, doma iz Ravnice sela; v Armi Matija Medved, star 81 let, doma iz Zagorja ob Savi; v New Yorku Matija Corel st.; star 76 let, doma iz Banja Loke pri Kostelcu; v Albi Peter Pročar, doma od nekod v Gorenskem; v Milwaukee Maria Gaiser, doma iz Seterž pri Makolah; v Mentoru Valentin Turk star 72 let; v Hibbingu Matija Avrič, star 62 let, doma iz Zaloge pri Moravčah; v Denveru Neža Marjanlo roj. Tomazin, stara 42 let; v Elyu Janez Vidmar st., doma iz Smarjete.

Preveč korajže
Vlak proti Mariboru se je že pomikal, ko je 25-letni mizar Venceslav L. prišel na ljubljansko postajo in jo uverturo za odhajajočim vlakom. Skočil je na enega izmed vagonov, ki pa je imel zaprta vrata. Venceslav je zato nekoliko vinjen skočil na drugo kolo, k sreči je dobil le lažje poškodbe po glavi.

Nesreča pri premikanju
Na železniški postaji v Kresnicah je predvčerajšnjim prišlo ob premikanju vlaka št. 493 do težje nesreče. V trenutku ko je vlak potegnil, je 20-letnega zaviraka Franceta Skaleta prišlo za hlače zavorna kocka in ga potegnila pod kolo vagona. Kolo mu je zmečkal levo nogo do kolena. Tako je za prepeljati v ljubljansko bolnišnico, kjer mu bodo morali po vse verjetnosti poškodovano nogo amputirati.

Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani je tudi to pot pokazal polno razumevanje ter zamisel podpiri z denarjem iz fonda za preventivo. Tako si bo torej še čez tri dni — razstavo bodo odprli dne 11. januarja — moč ogledati razstavo, ki je steer prva, zato pa ne zadnja, v planu za sistematično zdravstveno vzgojo prebivalstva.

Iz zbranske gradiva si bo obiskovalec pridobil splošen pregled o stanju zdravstva prebivalstva pri nas, o tem, kako visoko se čez nekaj let rentira denar, vložen v preventivno zaščito in o tem, kako lahko tudi sleherni posameznik s pametnim načinom življenja preprečuje bolezen. Razstave, ki bodo sledile pa se bodo bolj v podrobnosti dotaknile posameznih vrst zdravstva. Vse te razstave pa bodo urejene tako, da jih bo moč preseliti tudi v okoliške centre okraja in jih povsod izpopolniti s tematiko, ki je za posamezne kraje predvsem aktualna.

Tovariša dr. Dušana Misa smo vprašali, komu je ta razstava predvsem namenjena. Odgovor je bil kratak: »Odraslim in mladim.«

Pričakujemo, da bo o temu odgovoru primeren tudi obisk, zlasti še, ker so prireditelji računali na čas politične in bo razstava odprta še v februarju, da si je bodo v skupinah

Smrt pod kolesi
Včeraj ob 13,25 je prišlo v Zgornji Hrušiči v bližini hiše št. 44 do smrtni nesreče. Voznik Franc Hočevar, star 69 let, je peljal z vozom 2,5 tone premoga iz Ljubljane. Koli je pripeljal do križišča, je konje pogal. Pri tem so zavozili v električni drog in ga podrli. Drog se je raztreščil na tri dele, pri čemer je en del padel vozniku na glavo in ga zbil z voza pred prednji kolesi, ki sta ga povozili čez prsni koš in trebuh. Zaradi hudih ran in notranjih poškodb je takoj podlegel.

NESREČA NE POČIVA. — Franc Ivančič, 13-letni učenec iz Hudega vrha 13, si je pri padcu na travniku zlomil nogo v skočnem sklepu. 28-letni železničar Franc Skale iz Loke pri Zidanem mostu si je poškodoval levo nogo pod kolonom pri odklopljevanju vagonov. Po stopnicah je padla 60-letna gosposinja Franciška Mrčun iz Piate 38. Ima pretres možgan in poškodovano medenico. 43-letni vratar Janez Meke iz Smartnega pri Ljutiji si je zlomil pri padcu desno roko v zapetstvu. Kazalec leve roke si je pri delu s pičevico poškodoval 24-letni delavec Ivan Kerznar iz Ljubljane, Milana Majcna 49.

Obvestilo
Glede na sklep DS Elek-trarne Trbovlje obveščamo vse, da ne sprejemamo nikakršnih prošenj za dodelitev dotacij, podpor ali daril, ker nimamo več na razpolago sredstev in na take vloge oziroma prošnje ne bomo odgovarjali.

»Elektrarna Trbovlje«
Trbovlje

lahko ogledali naši soljarji in dijaki. Se posebej pa bo ogled zanimiv za vse tovaršne in tovaršice, ki sodelujejo v družbenih organih zdravstvenih ustanov in kjer imajo veliko možnost, pomagati zdravstveni službi. Sindikati naj še posebej opozorijo na razstavo člane svoje organizacije v živilski stroki, kjer zavisi od prizadevnosti slehernega kvaliteta proizvodnje in higiena prodaja živil.

NOVOST S KOPRSKEGA TRGA
Presno sadje in sočivje

Trgovsko podjetje »Česnja« v Kopru že nekaj dni vabi potrošnike s presnim sadjem in sočivjem, ki se v celofanskih vrečkah na vso moč prikupno ponuja izza steklenega oboda dolgega prodajalnega hladilnika. Prodaje presnega sadja in sočivja, ki ga zmrzovanim postopkom pripravljajo v velikih hladilnicah v Dekanin, se zlepa ni mogla lotiti trgovina v živilih. Brez posebnega prodajalnega hladilnika je namreč prodaja preveč tvegana, ker bi se otajano sadje in sočivje kaj naglo skvarilo. Ta bojazen je zdaj milno. Velik prodajalni hladilnik omogoča, da prihaja zdaj iz Dekanov tudi na koprski trg sadje in sočivje.

Mnogi so v teh dneh že segli po češnjah, borovnicah, robidnicah, češnjah, marelicah, grahu, kumaricah in stročjem fižolu. Poleg tega, kar je že v trgovini, so v prodajo pripravili tudi domača sadja in sočivje, ki jih je zdelo bolj zanimivo. Tako je v trgovini pripravljeno tudi domače sadje in sočivje, ki jih je zdelo bolj zanimivo. Tako je v trgovini pripravljeno tudi domače sadje in sočivje, ki jih je zdelo bolj zanimivo.

Domača komedija
V Smartnem pri Slovenj Gradcu so v nedeljo doživeli prijetno presenečenje. Domača igralna skupina je ponovila komedijo tamkajšnjega slovskega upravitelja Edvarda Rössnerja »Ce ukazuje županja«. V delu je avtor prikazal dvojno vas, kjer je imela glavno besedo ženska. Komedija vsebuje nekaj domiselnih in duhovitih utrinkov, ponekod so še nekatere pomankljivosti, kar pa bo mogoče izboljšati. Igralci so kot celota zelo splošno priznane občinstva. Med gledalci so prisostvovali prireditvi predstavniki Okrajnega sveta Svoboda in prosvetnih društev iz Maribora.

Znani prosvetni delavec Edvard Rössner je doslej napisal že 12 raznih iger, ki so jih v glavnem uprizorili domači igralci. Čeprav v tem kraju nimajo najboljših prostorov za odsko-udeleževanja, je med prebivalstvom dokaj zanimanja za kulturno prosvetno življenje. Nedvomno ima pri tem največ zasluge njihov doskaj upravitelj.

Obvestilo
Glede na sklep DS Elek-trarne Trbovlje obveščamo vse, da ne sprejemamo nikakršnih prošenj za dodelitev dotacij, podpor ali daril, ker nimamo več na razpolago sredstev in na take vloge oziroma prošnje ne bomo odgovarjali.

»Elektrarna Trbovlje«
Trbovlje

PRAZNIK V »DRAVSKI METROPOLI«

Med SPOMINI in
SEDANJOSTJO

Spominski kamen na bojišču Pohorskega bataljona

Ruše so središče Dravske doline že vrsto desetletij. Ne toliko v zemljepisnem, zato pa v političnem, nacionalnem, gospodarskem in kulturnem pogledu. Svojo vlogo so obdržale in jo še okrepijo ob novi razdelitvi občinskih skupnosti. S tem, da so postale sedež občine in središče spodnjega dela Dravske doline, niso dobile le zaslužnega priznanja za zasluge v borbi, pač pa ustrezen položaj v gospodarskem in prosvetnem življenju svojega širšega zaledja.

Petnajst let je minilo od poslednje bitke Pohorskega bataljona. Otroci, ki so tedaj strmeli v sivi, megleni zimski dan in prisluškovali odmevom strojníc in pušk iz pohorskih gozdov, so do rasli. Stopili so k strojem v tovarne in delavnice, v žage, kamnolome, na delo v gozdove in kmetije, v trgovine, gostišča in pisarne. Zdaj mlada generacija oblikuje gospodarsko podobo Ruš in okoliških krajev, ki so zaživel v novi občinski skupnosti. Njej so tuji nekdanji tovarnarji, grofje in gozdni veleposestniki. Njihovo bogastvo je prešlo v roke skupnosti. Toda starejši še pomnijo čase, ko so se za te cilje borili s štrajki in snovanjem revolucionarnih načrtov. Zato se pri delu srečujeta dva rodova: starejši, ki posreduje izkušnje in spomine minulosti, mlajši, poln moči in volje, ki hoče naprej v prihodnost.

Ruško občinsko gospodarstvo je močno. V njem so idealno združene vse panoge, od industrije, kmetijstva, gozdarstva do planinstva in turizma. Najpomembnejše mesto pripada industriji. Med industrijskimi podjetji za-

Kadar se zbero telovadci TVD »Partizane«

vzema prvo mesto Tovarna dušika v Rušah. Njen vpliv na gospodarsko in politično življenje Rušanov je že nekaj desetletij odločilen. Tovarna, ki je danes po vrednosti proizvodnje najmočnejše podjetje v občini, je razen tega tudi pomembna za delavsko gibanje. Iz nje je prišla vrsta predvojnih komunistov in revolucionarjev, ki so se odlikovali v borbah, ali so še zdaj delavni v družbenem in političnem življenju občine.

Tovarna dušika je lani praznovala 40-letnico svojega obstoja (zgradil so jo leta 1917) in spada med največja podjetja kemične stroke v državi. Njen nastanek je tesno povezan z izgradnjo elektrarne na Falli, ki je bila od prvih začetkov glavni dobavitelj električne energije. Poraba električne

Osmi januar je postal vsakoletni praznik ruške občine. Ob njem oživijo spomini na minule dni. Petnajsto leto mineva od usodnega 8. januarja 1943, ko je pri Treh žeblikih zamrla poslednja bojna pesem Pohorskega bataljona. V zadnji bitki je padla tudi večina prvoborcev iz znamenite ruške čete. Bolj kot katerikoli kraj na Pohorju, so Ruše povezane z zgodovino legendarnega bataljona in z razvojem osvobodilnega gibanja v Dravski dolini, tem najsevernejšem koščku slovenske domovine.

Pri ljudeh na Pohorju še živijo spomini na »pohorskega kralja«, bradatega in odločnega kmeta Sarha in njegove tri sinove, na junaški borki Breznikovo Silvo in Namestnikovo Minko, na mladega komandirja Jožeta Knifca iz Ruš in nešteto drugih, katerih imena so za vselej zabeležena v analih pohorskega partizanstva. Sadovi ilegalnega dela ruških komunistov so dozoreli v teh usodnih dneh. Žrtve so bile težke in boleče. Cvet ruške mladine je končal pri Treh žeblikih. Toda uporni duh ni bil strt. Rasel je za bodikavo žico taborišč, pogнал v srce novih, ki so vstopali v brigade in divizije. Ruše, majhen, nacionalno napreden in socialno revolucionaren kraj pod Pohorjem, so ostale v težkih časih zveste svoji junaški tradiciji. Rušani in spomenik padlim junakom. Spominjal bo mlajše rodove na dni, ki so svetili in veliki, ki v zgodovini ne ugasnejo.

Praznovanje občinskega praznika v ruški občini je zadnja leta tudi tesno povezano s sedanjostjo, ki je plod prelite krvi najboljših in nadaljevanje trde, a vendarle jasne poti, ki drži k lepim ciljem in idealom preprostih in do včeraj atranih ljudi.

Tovarna termoelektričnih proizvodov v Bistrici

energije v tovarni je izredno velika, saj bi lahko z njo razsvetlila 4500 km dolgo cesto (razdalja od Marakeša v Afriki do Moskve), če bi gorela na vsakih 25 metrov po ena 100-vatna žarnica. Prav električna energija je bila vsa leta po vojni glavni element, ki je vplival na večjo ali manjšo proizvodnjo. V minulemu letu, ko je bila dobava električne energije boljša, je dosegla tovarna po daljšem obdobju spet predvojno raven proizvodnje in je znatno preslegla proizvodnjo prejšnjih let.

Tovarni dušika pripada zelo pomembno mesto v naperih za pospeševanje in napredek našega kmetijstva. Kot največji jugoslovanski proizvajalec dušičnih gnojil, apnenega dušika in mešanik umetnih gnojil, ki vsebujejo du-

Odbojka sredi planin (Lovrenc)

šik, kalij in fosfor, ima velik vpliv na intenzivnejše obdelovanje zemlje in uvajanje sodobnih agrotehničnih ukrepov. Izdelujejo tudi vrsto univerzalnega gnojila z vsemi hranilnimi snovmi, ki jih potrebujejo zemlja in rastline: nitrofoskal.

Med podjetji kovinske stroke pa je presenetljivo razvila Tovarna termoelektričnih proizvodov v Bistrici. Njene izdelke, hladilnike, pralne stroje, električne, navadne peči ter kuhalnike poznajo po vsej državi pod oznako »TOBI«. Pred vojno je bilo v prostorih, kjer so zdaj obrabi, nekaj časa mlinsko podjetje, za njim majhna tovarna za stavbno okovje in pločevinaste

Zelezarna Ruše

izdelke. Po vojni je proizvodnja nekaj časa tekla po starem tiru; prevladovalo je stavbno okovje in ravni pločevinasti izdelki, med njimi največ navadne peči. Prehod na termoelektrične naprave so izvedli v zadnjih letih in hkrati tudi povečali obratne prostore. Njihovi izdelki so solidni, trpežni, lepi in v ničemer ne zaostajajo za inozemskimi. Proizvodnja je vsako leto naraščala. Tako tudi lansko leto, ki pomeni znaten korak naprej. Bistriški kovinarji, ki so nekoč izdelovali le grobo okovje in pločevinaste izdelke, so v nekaj letih dozoreli v kolektiv, ki je vreden občudovanja. Sicer pa zanj, bolj kot besede, govore sami izdelki. Zaščitna znamka »Tobi« je postala pojem in simbol domačih gospodinskih strojev.

Staro kovaško tradicijo sta v ruški občini ohranili Zelezarna v Rušah in Tovarna kos in srpov v Lovrencu. V obeh podjetjih so v poslednjih letih opravili najhujše in najslabše ostanke minulosti, tako v strojni opremi, kot v delovnih prostorih. Kljub temu, da je ruška Zelezarna razmeroma zastarel obrat, ki bo moral doživeti nekaj temeljitih rekonstrukcij, se je uspešno uveljavila s pro-

izvodnjo sekir, cepinov, krampov in drugega gradbenega orodja, ki ga potrebujejo povsod po svetu. Zategadelj se je uvrstila tudi med izvoznike. Podobno je v Tovarni kos in srpov, ki izdeluje kose in srpe v vseh dolžinah, širinah in opreih. Tod so zadnja leta s postopnimi deli, prezidavami in izpopolnitvami, v glavnem odpravili podedovano zaostalost v opremi in delovnih prostorih. Podjetje se je uspešno uveljavilo na domačem tržišču, prav tako pa tudi na tujem, predvsem v deželah Bljnjega vzhoda.

Napredek so pokazala tudi druga podjetja, tako Tekstilna tovarna v Rušah, kot tudi manjše obrtniške delavnice. Prav tu je še dovolj možnosti, da se nekateri panoge še bolj razmahnejo, zlasti v lesni industriji, v predelavi lesa.

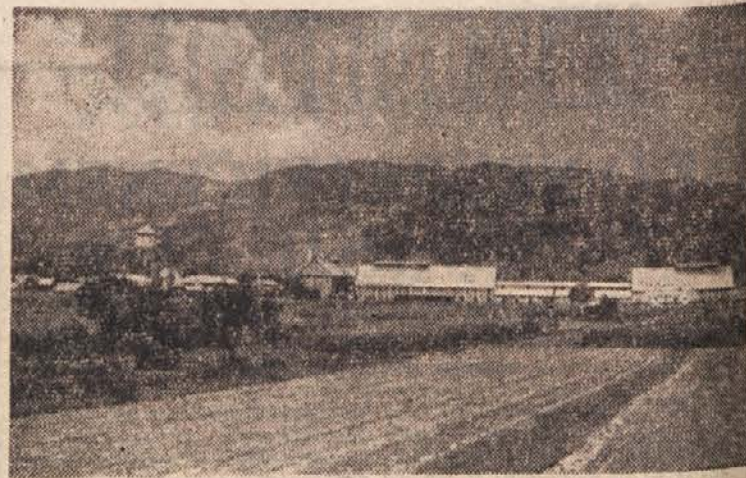
Tovarna kos in srpov Lovrenc

Razen industrijskih podjetij pripada važno mesto gozdarstvu in lesni industriji. Na pohorskem predelu ima občina obsežno področje bogatih iglastih gozdov, tako v družbenem kot zasebnem sektorju. Za boljše gospodarjenje v gozdovih so bile potrebne dobre gozdne poti. V poslednjih letih so zgradili sodobno gozdno cesto iz Lovrenca na Pesek, zdaj pa so v gradnji še ceste, ki bodo povežale Činžat, Lamprehtov vrh in Klopni vrh s Plešičem. V Rušah je tudi znamenita »vodna riža«, po kateri so že pred leti plavili les in koristno uporabljali naravno silo Lobnice. Gozdarji so uspešno skrbeli za obnovu gozdov in pogozdili več sto hektarov goščav. Posebno bogastvo gozdov so tudi sadeži, predvsem maline in drugo jagodičevje, ki ga zberejo kmetijske trgovine letno po več vagonov. Gozdovi, kjer so v glavnem že odpravljene posledice velikih sečenj, imajo v povprečju dober prirastek in predstavljajo naravno bogastvo, ki gre v milijarde.

Bogato gozdno zaledje daje »življensko« moč trem parnim žagam, od katerih obratujeta dve v Lovrencu, ena pa v Rušah. Poleg razreza hlodovine se tod ukvarjajo še z izdelavo razne embalaže, zlasti zabojev. Možnosti za lesno predelavo pa so še večje. Občinsko gospodarstvo teži k temu, da bogato gozdno zaledje čim bolj izkoristi v industrijske namene predelave lesa.

Gozdarstvo in žagarstvo ima v občini staro tradicijo. Večina gozdarjev in lesnih strokovnjakov je zdaj zaposlenih na obratih LIP in na gozdnih upravah v Rušah in Lovrencu, nekaj pa tudi že pri kmetijskih zadrugah.

Kmetijstvo ima v občini pretežno planinsko obeležje. Medtem ko so v Rušah, Bistrici in Selnici najboljše pogoji za sadjarstvo, so v krajih na Kozjaku in okrog Lovrenca na Pohorju pogoji za živinorejo. V teh dveh panogah

Tovarna dušika, največje podjetje v ruški občini

so bili doseženi pomembni uspehi. Zlasti v gojenju jagodičevja in v poskusih, da uvedejo hmeljske nasade, so se kmetijske zadruge najbolj odlikovale. Minulo leto so vodstva zadrug, bolj kot prejšnja leta, začela manj računati na lesno trgovino in bolj misliti na pospeševanje ustreznih kmetijskih panog.

Med zadrugami, ki lepo napredujejo, se odlikujeta selniška in ruška. Kmetijska zadruga v Lovrencu pa sodi po uspešnem poslovanju med najmočnejše in najagilnejše zadruge daleč naokoli. Dobičke, ki jih je ustvarila, je koristno naložila v razne komunalne objekte. Tako je zgradila lep zadrugi dom z moderno kinodvorano, sodelovala je pri gradnji vodovoda in pri lokalnem cestnem omrežju, posebno pri cesti Lovrenc-Lehen. Posegla je tudi na turistično področje in zgradila lepo penzijsko gostišče »Hotel Jelen«. Precejšnje zasluge ima tudi pri ustanavljanju in razširitvi cele vrste obrtniških obratov.

Napredek je viden povsod. Ruška občina vzorno skrbi za elektrifikacijo in napredek za ostalih krajev na Kozjaku. Zelo prizadevna je pri graditvi komunalnih naprav. Danes imajo vsi večji kraji, Ruše, Selnica in Lovrenc, svoj vodovod. Povsod so uredili javno razsvetljavo. Znatne izboljšave so izvedla tudi trgovska podjetja, tako v opremi lokalov, kot v večji izbiri blaga. Med temi izstopajo trgovine v Rušah, v Lovrencu pa trgovsko podjetje »Zvezda«, ki se trudi, da uvede vzorno poslovanje in specializacijo potrošnega blaga v možnem obsegu. V gostinstvu in turizmu predstavlja občinsko središče Lovrenc, znano pohorsko klimatsko letovišče, ki je po vojni obnovilo vrsto gostinskih obratov in ima za goste na razpolago dvoje pensijskih gostišč: »Hotel Jelen« in »Pohorje«. Nove gozdne poti odpirajo tudi večje možnosti planinstvu in planinskemu turizmu. Ruško planinstvo je najstarejše v severni Sloveniji. Ruško planinsko društvo, ki je pred časom slavilo petdesetletnico, je zgradilo prvo planinsko postojanko pri Arehu na Pohorju. Razen planinskih postojank na Sumiku, Smolniku, Pesku in Vitanjskih planjavah ter Arehu, ki graviti-

rajo na ruško področje, so možnosti za gradnjo še nekaterih planinskih domov in koč. Vzporedno ob turizmu je vredno omeniti šport, zlasti zimski, ki je lepo napredoval v okrilju telovadnih društev »Partizan«. Zgrajenih pa je bilo tudi nekaj igrišč za odbojko in košarko, lepo moderno dvostezno kegljišče v Rušah, enostezno pa v Lovrencu, kjer pripravljajo tudi gradnjo modernega kopališča.

Občinski ljudski odbor v Rušah, ki mu že drugi predseduje stari, predvojni komunist Drago Magdič, je pokazal tudi mnogo razumevanja za prosvetno življenje. Skrb za šolo na Duhu, učiteljski stanovanjski dom v Lovrencu in gradnja podobnega v Rušah, so

Planinska koč pri Arehu, prva na Pohorju

prvi rezultati teh prizadevanj. Delavni so posebno prosvetni delavci v Rušah, kjer je na višku gledališko življenje. V minulemu letu je spet vidneje zaživelo letno gledališče, ki je slavilo svojo 25-letnico. S skupnimi močmi so v vseh večjih krajih ustanovili štiri stalne kinematografe, ki jih pred vojno sploh ni bilo. V Rušah so zgradili tudi sodobno ambulanto in rešilno postajo.

Se bi lahko naštevati. Spisek novosti v gospodarstvu, komunali in prosveti je obsežen. Čeprav ruška občinska skupnost živi šele nekaj let, so uspehi nedvomno veliki. Preobrazba je vidna povsod. Pogoji življenja se spreminjajo, včasih hitreje včasih trdo. Življenje je pač takšno. Možnosti so še precejšnje. Lobnica čaka še na največji hidroenergetski objekt, na električno centralo, ki bo ustvarila novo jezero na vrhu smolniškega Pohorja. Voda se bo razlila po obrežjih Črnega jezera, prav tam, kjer so nekoč vodile poti ruških partizanov in borcev Pohorskega bataljona.

Vse to, kar je nastalo v dolini, je najlepša oddolžitve junakom, ki so hrepneli po novem življenju v svobodni domovini. S puško v roki so omahnili za te cilje. Novi rod častno izpolnjuje njihovo oporoko.

Zaga LIP v Rušah

Za 5. občinski praznik občine

RUŠE

8. JANUAR 1958

Čestitajo vsem svojim občanom in delovnim ljudem ter jim želijo še nadalje mnogo uspehov:

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI ODBOR RK

RUŠE

KOLEKTIVI PODJETIJ:

Tovarna dušika Ruše
Gozdno gospodarstvo Maribor — gozdna uprava Ruše
Lesno industrijsko podjetje Maribor — obrat Ruše
Tovarna termo-električnih proizvodov »TOBI« Bistrica pri Mariboru
Tovarna kos in srpov Lovrenc na Pohorju
Kmetijska zadruga Lovrenc na Pohorju
Trgovsko podjetje »ZVEZDA«, Lovrenc na Pohorju

Pogled na Ruše, zahodni del s Selnico in Kozjakom

DNEVNE NOVICE

GLEDALISCA

Intenzivni tečaj angleškega jezika po magnetofonski metodi v pomladanskem roku. Začetek pouka bo 10. februarja. Tečaj so dnevni in večerni začetniki po 4 mesece. (Nadaljevalni tečaj za absolutne začetnike v jesenskem roku). V vsak tečaj bo sprejeto do 40 oseb.

Pouk v dnevnem tečaju je vsak dan od 8. do 14. ure. Kandidati za dnevni tečaj morajo biti oproščeni službe.

Pouk v večernem tečaju je trikrat tedensko od 18. do 21. ure.

Podjetja in individualni prijavitelci plačajo za dnevni tečaj vsakratni prispevek 20.000 din, za večerni tečaj pa 10.000 din. Za slušatelje, uslužbence proračunskih ustanov je tečaj brezplačen. Prijave z osebnimi in službenimi podatki je treba poslati na Sekretariat Sveta za kulturo in prosveto LRS, Ljubljana, Zupančičeva 5, do 25. januarja 1953. Dodatne informacije v tajništvo tečaja, Bohoričeva 26, telefon 31-413.

Geografsko društvo Slovenije vabi na diskusijski sestanek Oseka za znanstveno delo, ki bo v petek, 10. januarja 1953 ob 19.30 v prostorih Geografskega inštituta na univerzi. Nadaljevalni bomo z razgovorom o nalogah za proučevanje geografije vodnih tokov, ki jih je sestavil tovariš Igor Vršer.

Planinski pozorišče Veljavno planinskih izkaznic iz leta 1957 je podaljšano do 31. januarja 1953. — PZS.

Študentje in študentke, udeležite se fuorografiranja pijuč in besedičarja od 8. do 23. januarja 1953 v dvorani Univerzitetnega odbora ZŠJ na Miklošičevi 5a. Oglejte si razpored na oglašnih deskah svojih dekanatov. Udeležba je za vse redne slušatelje obvezna.

Centralni zavod za napredek gospodinjstva je letos zopet izdal obilno Gospodinjstvi koledar. Visoka naklada dokazuje, da je potreba po koledarju take vrste zelo velika. Koledar prinaša mnogo praktičnih namigov za gospodinjstva dela v hiši in na vrtu, za nego bolnika, vzgojo otrok za ročna dela itd. Pričen mu je poseben književodski zvezek za vodjenje domačega književodstva. Cena koledarja je 200 dinarjev. V ponatihu je izšla pri Zavodu tudi knjižica »Kolline«, v kateri je obrazloženo vse potrebno o porabi in pripravi mesa, o vskladitvi in o bolezni, ki se prenašajo z mesom. Knjižica stane 200 dinarjev.

Zveza borcev terena »24 talcev« vabi na redni letni občni zbor, ki bo v sredo, 8. januarja 1953 ob 20. uri v Zankovi ulici 3. — Odbor.

KOZMETIČNI INŠTITUT po najnovejših francoskih metodah OTVARJAMO za paciente obeh spolov 14. januarja v Medvedovi ulici 8 (dvorišče izza kina »Sjeka«). Rezervacije na tel. 21-233.

»SEDMNA SILA«, časopisno založništvo podjetja Zdravstveni dom Kidričevo, Beograd, Terazije 31, ima nov tečaj račun pri Komunalni banki v Beogradu 10-KB-32-Z-914.

PREDAVANJA

Slovensko etnografsko društvo (dostopno) Društvo folkloristov Slovenije vabi na javno predavanje dr. Valerija Voduška »Baladno pesništvo rimski tip Lajnar - Cigan«, ki bo v petek, 10. januarja ob 17. uri v knjižnici Narodnega muzeja.

Slovensko geološko društvo vabi na predavanje: »Yellowstonški park in luči geologije in barvne fotografije«. Predaval bo prof. dr. Božo Škeri, geološko razlago pa bo podal dr. Anton Ramovš. Predavanje bo danes, v sredo, 8. januarja, ob 17. uri v matematični predavalnici na Univerzi.

KONCERTI

V petek, 10. t. m. koncert za rumeni abonma, solist Bernard Flavin, dirigent Klara M. Mizert. Na sporedu — Aleksander Lajovic »Adagio«, Mozart »Koncert za klavir in orkester v Es-duru«; Dvojak »VII. Simfonija«.

Koncert kvarteta Parrenin iz Pariza, ki bo koncertiral nocoj ob 20.15 v filharmoniji, bo eden najpomembnejših dogodkov letošnje sezone. Kvartet uživa svetovno sloves. Igral bo dela Mozarta, Debussyja in Schumanna. Koncert bo za beli abonma, abonenti modrega abonmaja imajo pri nakupu vstopnic znan popust.

Koncertna direkcija prosi abonente belega in modrega abonmaja, da plačajo že zapadli tretji obrok.

»Kaj si našel na divanu?« sem ga vprašal. »Najprej gumb,« je začel, »gumb z Rothove pižame, kar dokazuje, da je sedel na divanu, preden so ga zadavili.«

»In kje imaš dokaz, da ga je zadavila ženska?«

»Tule je,« mi je odgovoril in mi pokazal uhan z biserom v obliki kapljice.

»Ali je to pravi biser, Mac,« sem vprašal svojega tajnico. Vzela je biser med prste in ga otipala z zobmi, ki so bili tudi sami podobni biserom. Njeni zobje so lahko škrtinili, biser pa se ni zdobil.

»Pravi biser je,« je rekla, »vreden vsaj pet tisoč dolarjev.«

»Ni važno, ali je pristen ali ne,« je živčno zamrmral Tight, ker sva mu z Mac pretrgala nit. »Važno je le to, da je bila tu ženska in da je prišlo do spopada...«

Zasmejal sem se, vendar se mi je zdel lastni glas nekam hripav. »Torej boj za črni biser? Dober naslov za poeni roman...«

»Se enkrat pravim, da je uhan izgubila med spopadom,« je Tight srdito vztrajal pri svojem. »Take drobne reči je kaj lahko izgubiti,« se je vmešala moja tajnica.

»Le tigav je ta uhan? Ali je last Magde Waldove, Rothove tajnice, ki je svojevga šefa pospremila domov? Vendar je kaj malo verjetno, da bi tajnica nosila tako dragocen nakit,« sem razmišljal.

»In še nekaj je,« je dodal Tight. »Košček temnega, vsega zmešanega papirja.«

Tisti košček je ležal sredi divana, prav tam, kjer sem ga bil pustil, da bi zabrisal sled. S konci prstov sem prijel bankovec in ga razgrnil. »Zdi se, da je bankovec...«

DRAMA

Sreda, 8. jan. ob 15: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Franke«. Zaključena predstava za osemletke Kranj.

Cetrtek, 9. jan. ob 19:30: O'Neill: »Dolge dneva potovanje v Noč«. Abonma K.

Petek, 10. jan. ob 15:30: zaprt. Ob 20: Benavente-Miklavc: »Krišpina«. Miklavc: »Tri pantomime«. Krstina uprizoritev. Izven. (Vstopnice so že v prodaji).

Sobota, 11. jan. ob 15: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Franke«. Delno zaključena predstava za razne sole izven Ljubljane. (Vstopnice so še na razpolago); ob 19:30: Shakespeare: »Ukročena trmoglavka«. Izven in za podeljele. (Katarina Duša Počkajeva). (Vstopnice so že v prodaji).

Nedelja, 12. jan. ob 15: Benavente-Miklavc: »Krišpina«. Miklavc: »Tri pantomime«. Izven in za podeljele. (Vstopnice so že v prodaji); ob 19:30: Axelrod: »Sedem let skomine«. Izven in za podeljele. (Vstopnice so že v prodaji); ob 20: Denger: »Minuto pred dvanajsto«. Izven in za podeljele. (Predstava bo v Eksperimentalnem gledališču v Kržankah).

V petek, 10. januarja bo v Drami premiera in krstina uprizoritev svojevrstnega izvirnega gledališkega dela, katerega avtor in izvajalec je dramski igralec Branko Miklavc. Predstava obsega dva dela. V prvem Branko Miklavc brez partnerjev igra vlogo Krišpina (ustrezna predelava Benaventejeve moderne komedije del »arte deo«), in koristi je tudi njegovo delo, v drugem delu pa izvaja tri svoje izvirne pantomime. Režijsko vodstvo predstave je v rokah ing. arch. Viktorja Molke, ki je prispeval tudi sceno. Kot solist na flauti sodeluje Boris Campa. Začetek ob 20. uri.

Vse predstave, ki jih pripravlja Drama SNG iz svojega izrednega eksperimentalnega repertoarja, se bodo uprizarjale samo izven abonmaja.

Prodaja vstopnic za predstave v Eksperimentalnem gledališču v Kržankah je vsak dan od 10. do 12. ure dopolne in dve uri pred predstavo pri blagajni v Kržankah. Za predstavo, ki jo napovedana popoldanska predstava »Dolge dne potovanje v Noč« za abonente reda Petek odpade zaradi spremembe opernega repertoarja in bodo abonenti Petkovega popoldanskega abonmaja dobili ta petek predstavo v Operi.

OPERA

Sreda, 8. jan. ob 19:30: Janaček: »Jenufa«. Abonma red A.

Cetrtek, 9. jan. zaprt. Petek, 10. jan. ob 15:30: Baletni večer: Chopin: »Sliše«, von Einem: »Rondo o zlatem teletu«, Rossini: »Respighi: »Fantastična prodajalna«. Abonma red Petek popoldanski.

Sobota, 11. jan. ob 19:30: Kogoj: »Crne maske«. Abonma red H. (Vstopnice tudi v prodaji).

Nedelja, 12. jan. ob 15: Lindpaintner: »Danina«. Izven in za podeljele. (Vstopnice v prodaji od srede, 8. januarja od 17. ure dalje).

Sprememba opernega repertoarja za red C predstava »André Chénier« v četrtek, 9. t. m. odpade zaradi bolezni v ansamblu. V četrtek ostane Opera zaprta. V petek, 10. jan. pa bo za abonente reda Petek ob 19:30 uprizorjen Baletni večer. Za nedeljo, 12. jan. napovedana premiera »Ariadna«, ki je odložena na prihodnje dni, uprizorjena pa bo v nedeljo Lindpaintnerjeva baletna predstava »Danina«, ki je zlasti primerna za mlade in najmlajše obiskovalce Opere. Začetek bo ob 15. uri in je to predvidoma zadnja uprizoritev »Danine« v tej sezoni.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja

Sreda, 8. jan. ob 20: »Večer v čitalnici«. Abonma LMS II.

Sobota, 11. jan. ob 20: Dürrenmatt: »Obisk stare gospe«. Premiera. Izven.

Nedelja, 12. jan. ob 15: Čehov: »Strček Vanja«. Abonma nedelja pop. Vstopnice so tudi v prodaji; ob 20: Evreinov: »Komedija o sredi«. Izven.

Po daljšem predskledu, ki je nastal zaradi priprav za proslavo Oktobrske revolucije in za uprizoritev otroške igre, bosta v januarju spet dve premieri. Prva bo v soboto, 11. t. m., in sicer znamenita tragična komedija »Obisk stare gospe«, s katero bomo švicarskega dramatika Friedricha Dürrenmatta prvič predstavili ne le ljubljanski, temveč tudi jugoslovanski publikai. Delo pripravila Jože Tiran, v glavnih vlogah bosta nastopila Ruša Bočičeva in kot gost Stane Sever, sodeluje pa ves ansambel.

SENJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 11. jan. ob 20: F. Hadžić: »Vsi smo samo ljudje«. Komedija. Premiera. Red A. — Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 12. jan. ob 14:30: H. Fitz: »Srebrna lilija«, pravljica igrata z godbo in plesom. Popoldanska predstava. Izven.

Ob 17: H. Fitz: »Srebrna lilija«, pravljica igrata z godbo in plesom. Popoldanska predstava. Izven.

Ob 20: F. Hadžić: »Vsi smo samo ljudje«. Komedija. Večerna predstava. Izven.

V soboto ob 20. uri bo v Senjakobskem gledališču premiera Hadžičeve komedije »Vsi smo samo ljudje«, v Karusovi režiji. Nastopila bodo: Ovsečeva, Cuk, Hlebec, Ovsec, Razboršek, Verovšek in Vrhovec V. V nedeljo bosta dve popoldanski uprizoritvi Fitzerjeve pravljice igrata »Srebrna lilija«. V nedeljo zvečer ob 20 pa bo prva repriza komedije »Vsi smo samo ljudje«.

Predprodaja vstopnic v Mestnem domu — rezervacija telefon št. 32-860.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Kržanke

Cetrtek, 9. jan. ob 20: Cetrtkovi kulturni razgovori, Ivan Bratko: »Sodobno založništvo«.

Nedelja, 12. jan. ob 20: Fred Denger: »Minuto pred dvanajsto«, monodrama v treh dejanjih. Izven. Gostovanje eksperimentalne repertoarne skupine Drame SNG.

Vstopnice so na razpolago pri gledališki blagajni od 10. do 12. ure in 2 uri pred začetkom. Rezervacije na telefon 22-011.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

MARIONETE

Levstikov (Senjakobski) trg št. 2

Cetrtek, 9. jan. ob 17: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«.

Sobota, 11. jan. ob 17: L. Novy-Taufier: »Moja in živali«; ob 20:30: L. Novy-V. Taufier: »Moja in živali«. Za odrasle.

Nedelja, 12. jan. ob 11: V. Cinybuluk-Dežman: »Igračke na cestah«; ob 15: F. Bevk: »Lenuh Poležuh«.

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 36

Nedelja, 12. jan. ob 17: W. Karsch-J. Pengov: »Težave Peteršiljkove mame«.

Prodaja vstopnic od torika dalje vsak dan (razen nedelje) od 10. do 12. ure na upravi, Resljeva c. 36, tel. 32-020 in pol ure pred začetkom vsake predstave pri gledališki blagajni.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Kranj

Cetrtek, 9. jan. ob 20: Stuart Oliver: »Čudovite pustolovščine«. Komedija v treh dejanjih.

Sobota, 11. jan. ob 18: Izven. D. Gorinski: »Rdeča kapica«.

Nedelja, 12. jan. ob 18: Izven in za podeljele, Stuart Oliver: »Čudovite pustolovščine«. Komedija v treh dejanjih.

KINO

»STORŽIČ«: nemško-jugoslovanski barvni film »Fanteje in dekleta«, zadnjičkrat. Predstave ob 16, 18 in 20.

Z BLEDA

KINO

»BLED«: ameriški film »Upornik«. Predstavi ob 17 in 20.

Vesti v lesenic in okolice

Zdravstvena dežurna služba od 3. jan. do 10. jan. dr. Alojz Jenko, Cesta Bratstva in enotnosti.

KINO

»RADIO«: francoski barvni film »Nana«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVZ«: zaprt.

»ZIROVNICI«: jugos. film »Čevljički na asfaltu«. Predstava ob 19:30.

»DOVJE«: ameriški film »Vzhodno zahodna stran«. Predstava ob 19.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»DELAVSKI DOM«: ameriški kriminalni film »Padli angeli«.

CELJSKE VESTI

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE

CELJE

Sreda, 8. jan. ob 20: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stoji«. Premiera — premierski abonma in izven.

Cetrtek, 9. jan. ob 20: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stoji«. Cetrtkov abonma in izven.

RADIO LJUBLJANA

SPORED ZA SREDO, 8. JANUARJA

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55

5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30-6.40 Reklame — 6.40-6.45 Naš jedilnik.

(8.00-11.00 oddaja na valu 202,1 m in 98,9 mHz)

8.05 Pisana paleta (spored operne in solistične glasbe) — 9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: »Jezičkovni pogovori (ponovitev)« — 9.15 Za ljubitelje narodne in domače glasbe — 9.45 Petnajst minut s triom Dorka Skoberneta — 10.10 Skladbe o mestih in deželah — 11.00 Melodije s tekočega traku — 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev): Pohorski bataljon — 12.05 Opoldanski solistični koncert — 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. France Adamič: »Asanacija starejših sadovnjakov« — 12.40 Igra Mariborski godalni ansambel — 13.15 Pesmi in pesni narodov Jugoslavije — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev): Gozdar pripoveduje — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Pri klasičnih mojstrih — 16.05 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob petih — 17.30 S kitaro pod oknom (italijanski in španski napevi) — 18.00 Kulturni pregled — 18.15 Tri klavirske skladbe Debussyja — 18.30 Glasba narodov sveta: Pesmi in pesni iz Kambože — 18.50 Razgovori o mednarodnih vprašanjih — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Pesmi in dnevniki — 20.00 Marij Kogoj: Crne maske (radijska priredba opere) — 22.15 Dvajset minut s plesnim orkestrom Radia Ljubljana — 22.35 V romantičnem razpoloženju

II. program

(na valu 202,1 m n 98,9 mHz)

14.00 Georges Bizet in Edward Mac Dowel — 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila — 15.25-16.00 Zabavna glasba — 22.15-23.00 Nočni koncerti — A. Dvořak: Sonata za violino in klavir — L. Marić: Sonata za violino in klavir — V. Perčić: Pesma i igra

Petek, 10. jan. ob 10:30: Pavel Golša: »Turček«. Zaključena predstava za 30. iz Sevnice.

Ob 15:30: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stoji«. I. srednješolski abonma.

Sobota, 11. jan. ob 20: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stoji«. Sobotni abonma in izven.

Nedelja, 12. jan. ob 10: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stoji«. Nedeljski dopoldanski abonma in izven.

Ob 15:30: Alejandro Casona: »Drevesa umirajo stoji«. Nedeljski popoldanski abonma in izven.

KINO

»UNION«: ameriški barvni film »Divja leta«.

»METROPOL«: italijanski film »Vrtnje v življenju«.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA: Sreda, 8. jan., lekarna »Melje«, Meljska c. 2.

Cetrtek, 9. jan., lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 8. jan. ob 19:30: Verd: »Aida«. Red LMS-3.

Cetrtek, 9. jan. ob 14:30: Bidovec: »Bajka o slavčuku«. Zaključena predstava za VIII. gimnazijo; ob 19:30: Krefci: »Celjski grofje«. Red LMS-1.

KINO

»UNION«: ameriški barvni film »Sedeč bika«.

»PARTIZAN«: ameriški barv. film »Maščevalec iz Dallasa«.

»UDARNIK«: francoski film »Nepomembni ljudje«.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Cetrtek, 9. jan. ob 20: K. Čaule: »Veja v vetru«, izven.

Petek, 10. jan. ob 9: O. Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Brilljantine«. Gostovanje v Središču — predstava za osn. šolo-niž. gimn.; ob 14: O. Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Brilljantin, gostovanje v Ivanjkovcih — predstava za osn. šolo.

KINO

»PTUJE«: mladinski barvni film »Resnična gozdna pripovedka«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO

»ROGAŠKA SLATINA«: slovenski film »Tri zgodbe«.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO

»PARK«: ameriški film »Pot v Cariboo«. Predstavi ob 17:30 in 20.

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO: strojne in elektrotehniške, stenodaktilografske, strojne, finančne in materialne knjigovodje s popolno srednjo šolo in nekaj prakse. Ponudbe poslati pod šifro »515«.

KINO »UNION«

Francoski barvni film

»Svet tišine«

Tednik: F. N. št. 1. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Premiera ameriškega barvnega

CINEMASCOPE

»Gospod Roberts«

Predstave ob 15, 18:30 in 21. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14. ure dalje.

KINO »SLOGA«: amer. film »Divja leta«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »VIC«: angl. film »Joči, ljubljena dežela«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

tografih od 9-11 in od 14 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: nemški film »Strup v zoološkem vrtu«. Predstavi ob 10 in 15.

»LITOSTROJ«: ameriški film »Bistre glave«. Prestava ob 20.

KINO »TRIGLAV«

Angleški film

»MADLENA«

Tednik. V glavni vlogi: Ann Todd in Norman Wooland. Predstave ob 15 in 18. Prodaja vstopnic od 13 dalje. Danes zadnjič. Ob 20 »Ansambel«, »Zadovoljni Kranjci«.

KINO »SISKA«

Ameriški

Ribe, kramp in lopata

Zimsko spanje dvoživk v osrednji Afriki

- Vsekakor se čudno sliši, da domačini Osrednje Afrike v suhi letni dobi s krampi in lopatami lovijo ribe. V tem letnem času se reke spremenijo v ozke in plitke potoke, katerih struge so ponekod povsem suhe in jih pokriva debela skorja trde zemlje. Vse vodne živali, predvsem ribe, se zatečejo v tiste tolmunčke, ki še ostanejo, ali pa poginejo.

Posebne ribe pa vendarle ostanejo žive. To so tako imenovane protoptere, ki dihaajo s pljuči in škrgami ter so sorodne posebnim vrsti južnoameriških rib. Kakor je znano, predstavljajo dvoživke v razvojnem pogledu neke vrste prehodno stopnjo od preprostitih do višje organiziranih živali. Te ribe so kačam podobne, na hrbtni so oljčnozelene, na trebuhu pa svetlosive barve. Dolge so kak meter. Čeprav sorazmerno naglo plavajo, raje »hodijo« po blatnem dnu v močvirjih, pri čemer si pomagajo s temu prilagojenimi prsnimi in repnimi plavutmi.

Kadar ribe začutijo, da bodo reke usahnile, se zakopljejo v

zemljo in se obdajo z debelo plastjo sluzi, ki ga izloča njihova koža. Ko se ta sluz posuši, izločajo ribe še drugo snov, ki jim zagotavlja potrebno vlago. Tako zakopane v zemlji prepijo šest mesecev, kolikor traja suha doba. Čeprav so v zemlji dobro skrite, jih domačini vendarle najdejo, in sicer predvsem po luknjicah, ki jih te ribe pustijo za zrak. »Kače umazanih voda« — tako pravijo tem ribam domačini — se hranijo s črvi, mehkužci in trohnečimi organskimi snovmi, pri domačinah pa veljajo za posebno slaščico. Lovijo jih tako, da okoli tiste luknjice z lopato izkopljejo zemljo in dvignejo žogi podobno ribje prezimovališče.

To seveda niti najmanj ne moti rib pri zimskem spanju, samo da ostane tista odprtina. Domačini potem hranijo te žive konzerve doma, pa tudi v evropske in ameriške akvarije so jih že prepeljali na ta način.

V primerno temperirani vodi se lupini podobna zemlja stopi, riba pa se počasi zbudi. Potem ko je nekaj dni v vodi, se dovolj

razgiblje in se začne dalje razvijati, dokler je ne dajo na mizo, če so jo ujeli v sušni dobi.

V prvih deževnih dneh prilezejo ribe iz svojih prezimovališč in se razmnožujejo. Samec pripravi gnezdo s premerom enega metra. Splete ga iz močvirske trave in ne pozabi na zasiloni izhod. Ko je gnezdo gotovo, odloži samica ikre, ki jih samec oplodi in potem tri tedne bedi nad njimi. Oddalji se le v primeru, kadar mora pregnati požrešne napadalce svojega potomstva.

Novi antibiotiki

Skoraj že vsak teden poročajo po svetu o iznajdbi kakega novega antibiotika. Strokovnjaki iščejo in pogosto tudi najdejo tam, kjer bi tega nihče ne pričakoval. Med najnovejšimi viri novih antibiotikov je na primer čebelni panj. Čebelni prah, ki ga zbiraajo čebele, vsebuje antibiotik, ki zelo učinkovito deluje na črevesno floro (bakterije) pri miših. Klinični poskusi, ki so jih delali v Franciji, kažejo, da je ta antibiotik zelo učinkovit pri zdravljenju trajnih črevesnih motenj, črevesnega katarja in nekaterih drugih bolezni, ki jih povzročajo bakterije v debelem črevesu.

Med pa vsebuje tudi antibiotik inhibin, ki so ga odkrili ameriški znanstveniki; učinkovito uničuje stafilokoke, bakterije, ki povzročajo razno gnojenje. — Antibiotike so našli tudi v čebelnem vosku.

Nedavno je dokazal neki francoski znanstvenik, da pokriva čebelnice trupe neke vrste antibiotični ovoj. Antibiotik, ki so ga našli v tem ovoj, še proučujejo, vendar že kaže nekatere zanimive lastnosti. Znanstvenik za sedaj še ni povedal, za kaj bo mogoče uporabiti ta antibiotik.

Tifus v Braziliji

Velike poplave, ki so bile pred kratkim v Braziliji, so pobrale okoli sto ljudi. Potem je izbruhnil tifus. Zdravstvene skupine so cepile na tisoče ljudi, zlasti tiste, ki so se s poplavljenih področij zatekli v mesta. Vojska rešuje prizadete in gradi zašilna stanovanja za poplavljenca brez strehe.

Za naše pojme nič posebnega, za ameriške razmere, kjer se navzlic zakonskim predpisom še uveljavljajo zagovorniki ločitve ljudi po barvi pleti, pa vsekakor nekaj izrednega in razveseljivega je dogodek, ki ga je zaznamoval neki časopisni fotograf na newyorškem letališču. Guverner države New York Harriman je na letališču želez srečno vožnjo prvi črni letalski strežnik Ruth Taylorjevi, ki je dobila redno zaposlitev pri eni izmed ameriških letalskih družb

Bakterije na Marsu

Rezultati predlanskih raziskav »dečega planeta«

Ameriški zvezdoslovec dr. Sinton z zvezdarne v Arizoni je pred kratkim objavil poročilo o svojih ugotovitvah v zvezi z Marsom. Po spektroskopskih analizah posnetkov, ki jih je napravil v letu 1956, ko je bil Mars najbližje zemlji, sklepa Sinton, da so na Marsu snovi, ki absorbirajo žarkovno energijo istih valovnih dolžin kot rastline na zemlji. Sinton še ne ve natančno, kakšna je ta snov, ne izključuje pa možnosti, da gre za neke vrste bakterije, ki zanje ni značilno samo to, da jih sestavljajo organske snovi, marveč se hkrati tudi razmnožujejo, kar velja za eno izmed manifestacij življenja.

To je prva raziskava te vrste. Dosedanje teorije o življenju na Marsu so temeljile v glavnem na dejstvu, da je na tem planetu mogoče opazovati širjenje in krčenje temnih in svetlih lis. Menili so, da je to posledica sezonskih sprememb v rastlinskem svetu.

Kakor je ugotovil dr. Sinton, se med tajanjem ledu na južnem tečaju premikajo temne lise čez ravnino na severni polovici. Na zemlji bi se to dogajalo v nasprotni smeri, ker se tu rastlinstvo obnavlja od ravnika proti tečajem. To bi pomenilo, da rastlinstvo na Marsu ni odvisno od temperature

v tolikšnem obsegu kakor na zemlji, marveč bolj od stopnje vlage v ozračju.

Z italijanskimi špageti se je spopadel v gostilni pri Cassinu znani francoski igralec Fernandel, ki nastopa pod vodstvom režiserja Christina Jaqua v filmu »Postava je postava«. Filmska zgodba je satira na meje med državami in na paragrafe, ki se jim morajo pokoriti potniki. Seve ima Fernandel tudi dve ženi, eno na francoski, drugo na italijanski strani. Ko so začeli snemati to veselo zgodbo s satirično ostjo, so v Cassinu zaprli šole, da so se otroci lahko do mille volje nasmejali priljubljenemu komiku

Prebivalstvo Kitajske

Cez 50 let bo imela Kitajska toliko ljudi, kolikor jih živi zdaj na vsem planetu, je napovedal univerzitetni profesor Ma Jing Cu. Dejal je, da bo imela Kitajska čez 50 let 2600 milijonov prebivalcev. — Naj povemo, da na Kitajskem proučujejo možnosti za uvedbo nadzorstva nad rojstvi.

Otroške sanje

V eni najbolj prometnih ulic angleškega industrijskega mesta Manchester se je pripetila prometna nezgoda, ki se je vendarle srečno končala. Mlada mati je peljala čez cesto voziček, v katerem je spal njen sin. Bila je nekam raztresena in ni pazila na promet. Nenadoma je pridrvel dvonadstropni avtobus, voziček z otrokom je izginil pod avtobusno karoserijo. Mati je zavpila, osebje pa se je brž potrudilo, da bi izvleklo voziček izpod avtobusa. Uporabili so dvigalo. Cez kakih

deset minut so polomljen voziček le spravili izpod avtobusa, v njem pa je še vedno spal deček, ki se mu ni nič zgodilo.

Smrtna obsodba v Angliji

Ko je leta 1955 v Veliki Britaniji še veljala smrtna kazen je bilo na vsem očaju le 82 ubojev. Takrat so zakon o smrtni kazni nekoliko spremenili in po novem obsodijo na smrt z obesenjem le tiste, ki zagrešijo uboj hkrati s kakim drugim zločinom, na primer z roparskim vlomom itd. V šestih mesecih letošnjega leta — od aprila do septembra — je britanska policija zaznamovala 128 ubojev. Zato se zdaj mnogi zavzemajo za ponovno uvedbo smrtne kazni brez sedanjih omejitev.

Z železnico do doma

Ker je hiša farmarja Willocka iz Muttentowna v ZDA daleč od glavne ceste, do katere mož nima lastne poti, si je omislil nekaj ne navadnega. Graditev ceste se mu je zdela predraga, zato si je zgradil ozkotirno železnico, gradbene stroške pa plačuje na obroke. Prednost nove železnice je tudi v tem, da se Willocku ni treba batl trčenja...

Ocenjevalci čokolade

Neka britanska tovarna čokolade je organizirala poskus, pri katerem sodeluje 12.000 učencev in dijakov. Vsak izmed njih dobi na mesec po eno škatlo čokolade, pri tem prijetnem opravilu pa je njegova dolžnost le to, da odgovori na priložena vprašanja. Poskus bo trajal poldrugo leto, udeleženci pa kažejo pri delu vso resnost. Marljivo jedo čokolado in vselej po pravici napišejo, katera jim je najbolj všeč. Tovarna bi rada na ta način ugotovila okus svojih najmlajših potrošnikov in mu prilagodila proizvodnjo.

Letalo in zobobol

Neki letalec je imel pokvarjen zob. Zobni zdravnik ga je plomбирal, vendar je pustil pod plombo malo zraka. Med poletom v veliki višini je ta zob eksplodiral. Zrak, ki je bil zaprt pod plombo, je imel v višini, ki jo je dosegel pilot, znatno večji pritisk, zato se je razširil in razgalil zob.

Človek v raketi 160 km?

Ameriško letalsko ministrstvo ni hotelo komentirati novice, ki jo je objavil ameriški tisk, namreč da nameravajo Američani v bližnji prihodnosti izstreliti posebno raketo s človeško posadko 160 km visoko. Kot pišejo listi, bi lahko postala ta raketa kasneje umetni zemeljski satelit in bi se vrtela okoli našega planeta.

Ce naj verjamemo časopisnim poročilom, bi krmaril raketno letalo X-15 pilot Scott Crossfield, ki naj bi dosegel višino, kakršne doslej še ni zmogel človek. Zanimiva pa je tudi druga novica, po kateri naj bi postal letalski kapetan Ivan Kinchelec okoli leta 1960 prvi potnik v umetnem zemeljskem satelitu. Piloti so torej določeni, vsaj za sedaj pa ZDA še nimajo ustreznih naprav, ki bi izstrelile rakete s človeško posadko do potrebne višine.

Motorizirani voziček, ki teče po tihih na robovih jasil, dovaža živino silirano krmo. Strokovnjaki so izračunali, da skrajša ta naprava čas krmiljenja za celi dve uri, obnese pa se v stajah, ki je v njih vsaj dve sto krav. Motor s tremi konjskimi močmi premika voziček po 90 m dolgih jasilih, silosi pa so seveda tik zraven vrat

Take nezgode pa so na srečo redke, čeprav je zobobol v velikih višinah — temu pojavu pravijo aerodentalgija — dokaj pogost in lahko zaradi intenzivnosti ogroža varnost poleta.

Zaključek: ljudje, ki nimajo povsem zdravih zob, naj ne bi potovali v neprodušnih zaprtih letalih, ker jim grozi nevarnost, da bodo dočakali enako usodo kot tisti potnik, ki ga je v veliki višini tako bolel zob, da so mu ga morali izdreti med poletom čez ocean 8000 m nad morjem.

»Ze od nekaj sem si želela preživeti nekaj časa v divjini.« pripoveduje švicarska izseljenka Helga Balding, ki je prebila z možem na Aljaski skoraj leto dni. Kadar sta se odpravila iz kolibe, ki sta si jo sama zgradila ob jezerski obali, na krožno potovanje, kakor sta imenovala lovski pohod, sta si pod večer postavila takle šotor — vse potrebno s pečjo vred so vlekli na saneh polarni psi — hrane pa jima ni manjkalo, ker je na visokem severu dovolj polarne divjadi, ki je prihajala čisto blizu njunega bivališča. Gornji posnetek kaže Petra Baldinga pri žaganju mesa, ki sta ga hranila v snežni jami, torej v naravnem hladilniku. Kanadske smreke sta morala sproti podirati za drva, zakaj živo srebro je v višjih zrakih tudi do 47 stopinj pod ničlo

Drobne ZANIMIVOSTI

KITAJSKA ABECEDA
Po poročilih pekinškega radia so dokončno pripravili uvedbo fonetične transkripcije kitajskih pismenk. Abeceda bo sestavljala 28 latinskih črk, pisavo pa bodo postopno uvedli v vsej Kitajski.

DVE GLAVI NA TELESU
V Teksasu je rodila žena nekoga zdravnika slemaka dvoječka, ki sta bila tako zrasla, da sta bili dve glavi na enem telesu, trup je imel po dva para rok in nog. Dvojčka sta kmalu umrla.

NAJVIŠJA POSTA
Najvišja posta na svetu je na pobočju ognjenika Fudžijama, slovitega japonskega svetega hriba. Poštni urad je kakih 60 m pod vrhom 4130 m visoke gore in je torej znatno višje kot postaja, ki je bila v Visokih Tatrah v višini 2880 m.

ZASLUŽKI NA DIRKAH
Ali Khan je lani zaslužil na konjskih dirkah nad 77 milijonov francoskih frankov in se je tako povzpela na prvo mesto med lastniki konjušnic v Franciji. Na četrtem mestu je pokojni Aga Khan, ki je zaslužil s svojimi konji v minulemu letu blizu 44 milijonov frankov.

PRESLEY JE DOBIL DOPUST
Znani ameriški pevec »Rock and Roll« Elvis Presley, ki je zdaj pri vojakih, kjer zasluži 78 dolarjev mesečno namesto 30.000 dolarjev, kolikor jih je prej prejel za en sam nastop, je dobil pred dnevi dva meseca dopusta, da bo lahko nastopil v svoji četrti filmski vlogi.

PREPOVED VOJASKIH IGRAC
Predsednik sodišča za mladoletnike v brazilskem Sao Paulu je prepovedal prodajo »bojevniških« igrarj, otroških samokresov, pušk, karabink, topov in brzostrleki Progretni delavec in starši so pozdravili ta sklep, ni pa še znano, kaj menijo otroci.

Ločitev - da ali ne?

Nedavno je Elmo Wilson, ravnatelj svetovnega anketnega urada, objavil rezultate, ki jih je zbrala njegova pisarna z odgovorov o aktualnem sodobnem vprašanju: Kaj storiti, ločiti se ali ne, kadar nastopi v zakonski skupnosti neizbežna kriza?

Po Wilsonovih ugotovitvah prevladuje v osmih desetinah evropskih dežel mnenje, da je treba zakonsko razvezo otežkočiti. Danica, Švedci in Japonci pa so povsem zadovoljni s sedanjimi določili o zakonu, medtem ko so Brazilci nekako na dvoje, pol jih je za zaostritev, pol pa proti njej.

Mnogi mislijo, da je iskati vzroke za številne razveze po svetu v tem, ker mladi ljudje brez dobre premisleka sklepajo zakonsko zvezo, ne da bi se pravzaprav poznali.

»Možnost za razvezo je sploh treba črtati iz zakona, ker mora vsakdo vedeti, koga vzame za zakonskega tovariša,« meni 52-letni nizozemski tiskar. »Mladi ljudje naravnost dro v zakon, prav kot muhe na med, to pa je huda reč. Trpijo otroci, zato je treba z zakonskimi ukrepi otežkočiti sklepanje zakonskih zvez.«

Velika večina žena, in sicer v enajstih izmed trinajstih dežel, se je izrekla proti razvezi. Samo na Danskem in v Belgiji se možki in ženske skladajo v tem vprašanju, se pravi, da jih je prav toliko za razvezo, kot jih je proti njej. Delavske žene iz angleških družin so se pritoževale: »V sedanjih razmerah je razveza le zadeva bogatih ljudi. Revni se morajo znajti v zakonu, v kakršnega jih je zaneslo.« Največ razvez je zdaj v Nemčiji, Avstriji in Franciji, komaj za spoznanje pa zaostajajo Japonska, Brazilija, Danska, Švedska, Anglija in Jugoslavija. V vseh teh deželah menijo — pravi Wilson — da bi bilo treba zaradi otrok in iz drugih vzrokov otežkočiti razvezo zakona.

ENAK GOSPODAR
Takole je govoril vošč: »Za več stoletij ni nihče v tem gradu premaknil niti kamenčka, nič se ni spremenilo, nič popravilo, nič izpopolnilo...«

Pa se je turistka obrnila k sovojemu možu in mu zašepetala: »Kaže, da imajo tu prav takšnega hilsnega gospodarja kot mi.«

»Recite kuharici, naj čita kuharske knjige — toda dobre.«